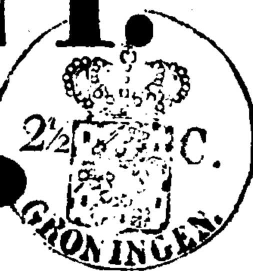
Jaargang 108. Dingsdag, 25 December 1849. No. 153.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Notificatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat, uit hoofde van het op twee volgende **DINGSDAAGSCHE MARKTDAGEN** invallen van den **eersten Kersdag** en den **Nieuwjaarsdag** eerstkomende, de gewone **WEEKMARKTEN**, welke anders op de bedoelde dagen zouden hebben moeten plaats hebben, alsnu, ten gevolge van het daartoe door eenige belanghebbenden gedaan verzoek, zullen worden gehouden op **MAANDAG**, den **24sten** dezer maand en op **MAANDAG**, den **31sten** daaraanvolgende.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 18den December 1849.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen: HORA SICCAMA.

De **SECRETARIS** der STEDELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Stad *Groningen* adverteert bij deze, dat er op ZATURDAG, den 5den Januarij 1850, des voormiddags van 10 tot des namiddags 1 uur, in het RAADHUIS der Stad, zal worden gevaceerd tot het **VISEREN** der **AKTEN** van SCHOOLONDERWIJZERS, SCHOOLHOUDERESSEN, BEWAARSCHOOLHOUDERESSEN en HUISONDERWIJZERS.

Wordende de opgeroepenen uitgenoodigd, om alsdan schriftelijk op te geven hunne WOONPLAATS, benevens de ROODE LETTER en het NOMMER hunner behuizing.
GRONINGEN, 17 December 1849.
L. B. LOHMAN.

TEUNTJE DUBBELT, geboren te *Sliedrecht*, en volgens opgave onlangs van *Amsterdam* naar *Groningen* vertrokken, wordt bij deze opgeroepen, om zich ten spoedigste ter SECRETARIJ der Stad *Groningen* te vervoegen, ten einde aldaar een voor haar BELANGRIJK BERIGT te vernemen.

NEDERLANDSCH-OOSTINDIE.

De Javasche bladen zijn opgevuld met berigten omtrent de reis van den gouverneur-generaal naar de bezittingen op Borneo en naar Celebes. Overal is Z. Exc. met de meeste onderscheiding ontvangen en hebben zich de meeste inlandsche hoofden gehaast, om aan den gouverneur-generaal de verzekering te geven van hunne vriendschap en gehechtheid aan de Nederlandsche regering. Op den 27sten Sept. te Bandjermasing aangekomen, is Z. Exc. den 4den October van daar vertrokken en in den morgen van den volgenden dag voor de reede van Makasser aangekomen. Met groote festiviteiten is het verblijf van den gouverneur-generaal aldaar gevierd. Aldaar heeft de gouv.-gen. op zijn verzoek ontvangen den staatsgevangenen Pangerang *Dhiepo Negoro*. Na een oponthoud van meer dan 14 dagen is Z. Exc. naar Soerabaya scheep gegaan, waar hij den 20sten Oct. in goeden welstand aankwam.

Tijdens het verblijf te Makasser heeft de gouverneur bij besluit onderscheiden belemmeringen van den handel te Makasser, als de pacht op de sirie enz., opgeheven.

— Volgens berigt van den adsistent-resident, gecommitteerde der Baliesche zaken, van den 7den October 1849, was de uitslag van zijne zending bij de Baliesche vorsten, tot uitwisseling der tractaten, gunstig geweest. Over het algemeen met de ontvangst bij de Radja's niets te wenschen over: de vorsten hebben geene moeite gespaard, om hunne goede gezindheid jegens het Nederlandsch gouvernement te doen blijken: gedurende zijne reis, had de gecommitteerde de overtuiging bekomen, dat de vorsten hunne verbindtenissen, met het gouvernement aangegaan, getrouwelijk en met opregtheid zullen trachten na te komen.

— Op den 23sten September was de majoor der infanterie *Hemmes* met twee kompagniën en eenig geschut opgetrokken tegen den versterkten bergrug Peme ang Djening; drie herhaalde front-aanvallen waren echter vruchteloos gebleven, om die versterking te overmeesteren, zoodat de troepen, hun doel niet kunnende bereiken, nog denzelfden dag naar Moeara Doea waren teruggekeerd; zijnde bij deze gelegenheid de majoor *Hemmes* en de kapitein *Boelhouwer*, benevens 8 Europeanen en 23 inlanders gewond, terwijl 4 inlandsche militairen zijn gesneuveld. Intusschen was die versterking, op last van den resident, door den controleur *van den Bossche*, vergezeld van 50 pradjoerits, omgetrokken, om in verband met den front-aanval te ageren; deze schijnen langer oponthoud op den weg te hebben ontmoet, dan vermoed was; want de verschillende front-aanvallen, welke meer dan 3 uur hadden geduurd, waren steeds afgeslagen en de troepen op den terugtogt, toen deze omtrekkende magt achter de sterkte aankwam. Bij derzelver aankomst verliet de vijand terstond zijne stelling, welke slechts tegen eenen front-aanval bestemd was, en liet eene lilla en een stuk ijzer geschut aan de pradjoerits achter.

De volgende dagen, tot den 3den October, werden tot het doen van verkenningen besteed en het afslaan van eenige zwakke doch mislukte vijandelijke aanslagen. Op dien dag werd de sterkte Pemangelan, welke op eene hoogte van 250 à 300 voet gelegen, niet dan zeer moeijelijk te genaken was, stormenderhand genomen, nadat de plaats daags te voren, te vergeefs door werpgeschut was beschoten.

De majoor *Hemmes* heeft na deze feiten om versterking gevraagd, niet zoo zeer uit hoofde der geledene verliezen, maar wel om de vele onder de militairen heerschende ziekten. De militaire kommandant van Palembang heeft als besloten met eenige versterking zelf naar Moeara Doera te rukken.

— Op het eiland Onrust zijn de werkzaamheden voorloopig gestaakt geworden, uit hoofde van den ongunstige verandering, welke in den laatsten tijd in de gezondheidstoestand aldaar is ontstaan.

— Aan de hoofdcommissie van onderwijs is door de regering opgedragen, haar te dienen van consideratiën en advies omtrent de wenschelijkheid eener herziening der bestaande instructiën voor het onderwijs hier te lande.

In hoever het eene erkende behoefte en uitvoerbaar is om in de drie hoofdplaatsen van Java een goed ingerigt middelbare school tot stand te brengen, zal bij de hoofdcommissie een bepaald punt van overweging uitmaken, ter gelegenheid der beraadslagingen omtrent de herziening van de instructiën voor het onderwijs.

Intusschen wordt alle zorg gewijd aan het lager onderwijs als voorname grondslag van middelen van bestaan voor de inlandsche jeugd.

SPANJE.

MADRID, 14 December.

Het ontwerp tot regeling der openbare schuld, door den heer *Sanchez Silva* bij de Cortes ingediend, is met eene zeer groote meerderheid *verworpen*. De heer *Silva* heeft daarop bij het ministerie van financiën zijn ontslag ingediend als lid der Junta, benoemd den 11den Mei 1848 tot regeling der nationale schuld.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit **FRANKFORT** men onder dagteekening van den 18den dezer: „De leden der voorloopige centrale bondscommissie zijn heden alhier aangekomen. De heeren *von Schönhals* en *von Kübeck*, Oostenrijksche commissarissen, zijn reeds heden namiddag door den aartshertog *Johann* ontvangen. De heeren *von Radowitz* en *Boetticher* zullen eerst morgen hunne opwachting bij den rijks-stadhouder maken. In de bureaux van het rijks-ministerie heerscht de grootste bedrijvigheid; men bereidt er alles voor, om het bewind aan de commissie over te geven. Dit zal eenige moeijelijkheden opleveren uit hoofde van de algeheele verandering die in de organisatie der bureaux moet plaats grijpen. De tegenwoordige verdeeling in ministeriële departementen zal worden opgeheven, en men zal grootendeels uit de tijdens de bondsvergadering aangenomen wijze van werken terugkeeren. Vele ambtenaren zullen dien ten gevolge ontslagen worden. Overeenkomstig de vroeger gemaakte bepaling, zal de aartshertog rijks-stedehouder zijn gezag op den 20sten dezer in handen der commissie nederleggen. Zoo zal hij, naar men vermeent, Frankfort niet voor het begin van Januarij verlaten."

— Met den rijks-bestuurder zullen de rijks-ministers v. Wittgenstein en Merck Frankfort verlaten; de heeren Detmold en Jochmus zullen echter, zoo men verhaalt, aldaar verblijven; de eerste als gemagtigde van de Hannoversche regering. Onder de mindere ambtenaren bij het Centraal Bewind zullen vele veranderingen en bezuinigingen plaats hebben.

— De Koning van Wurtemberg heeft geweigerd het antwoord-adres der Kamer aan te nemen. Hoewel het zoover gekomen is, dat van de zijde der meerderheid met revolutie, en daarentegen van den kant der Regering „met 60,000 vreemde bajonnetten" gedreigd werd, heeft de Regering de Kamer niet ontbonden, maar van haar toestemming gevraagd tot de heffing der belastingen gedurende de volgende zes maanden, en tot de ligting van recruten voor 1850.

— *Jacoby* is te Koningsbergen tot afgevaardigde bij de eerste Pruissische Kamer gekozen.

WEENEN, 17 December.

Het Opper-Voigtland wordt meer en meer door Oostenrijksche troepen omsingeld. Reeds liggen er digt bij de Saksische grenzen, ¾ uur van het laatste dorp, en worden geheel marschvaardig gehouden, even als de vrij sterke artillerie in Eger; men verwacht er nog meer versterking.

— De Oostenrijksche regering heeft, met afschaffing van het remplaceren, bepaald, dat elk zich van de krijgsdienst kan vrijkoopen voor eene som van 500 tot 700 fl.; deze gelden zullen, met andere vermeerderd, aangewend worden ten behoeve der vrijwillig-dienst-nemenden.

— Ten opzigte van de Oost-Indische overlandpost heeft het Oostenrijksch ministerie van koophandel bepaald, dat de gewigtigste staatkundige en handelsberigten, die te Triest aankomen, dadelijk door den telegraaf naar Weenen zullen worden overgebragt; van daar zullen zij, hoopt men, per telegraaf verder noordwaarts (en ook naar Nederland) opgeworden gebragt.

WEENEN, 18 December.

De Oostenrijksche aartshertog *Ferdinand d'Este*, is den 15den te Brunn overleden aan de Typhus, dien hij zich op den hals gehaald had in een militair hospitaal, waar die ziekte woedde, en hetwelk hij onverwacht bezocht, om te zien of de zieken goed verpleegd werden. De adjudant die hem vergezelde, is ook reeds aan de Typhus gestorven. — (In Hongarije en Oostenrijk heerscht, als een der naweeën van den jongsten oorlog, de Typhus zeer hevig.)

Overdragt van het Rijksbestuur.

FRANKFORT, 20 December.

De rijksbestuurder aartshertog *Johann*, heeft heden in zijn zomerverblijf zijn gezag overgedragen in handen van de bond-commissie.

Nadat de commissarissen hunne volmagten hadden aangeboden, legden zij het verdrag van den 30sten September, de acten van ratificatie en de verklaringen van toetreding der Duitsche regeringen, met uitzondering van *Oldenburg* en *Luxemburg* over. De toetreding van dit laatste werd gezegd spoedig te zullen volgen, daar de Koning der Nederlanden, in zijne hoedanigheid van groothertog, die reeds bepaaldelijk had *toegezegd*. Al deze stukken werden aan het proces-verbaal gehecht. Daarna rigtte de aartshertog het woord tot de commissarissen, en zeide onder anderen:

.... „De pligten, welke ik op mij had genomen, eischten mijne tegenwoordigheid tot dat een ander gezag was ingesteld, om voor de gemeenschappelijke belangen des vaderlands te waken.

„Dit oogenblik is thans daar.

„Het gezag, waarmede ik bekleed was, werd mij toevertrouwd door al de vereenigde Duitsche regeringen en door de Duitsche nationale vergadering.

„Deze laatste echter, de Nat. Verg., heeft opgehouden te bestaan. Zij heeft zelve haar einde veroorzaakt door de magt te buiten te gaan, welke haar door de wet was toegekend.

„Na de ontbinding der Nationale Vergadering, kon het gezag, hetwelk mij was toevertrouwd, door mijn aftreden, alleen op de vereenigde Duitsche regeringen overgaan.

„Overeenkomstig mijne goedkeuring, reeds den 6den October eventueel gegeven, ter uitvoering van paragraaf 7 van het gesloten verdrag, doe ik afstand van mijne waardigheid van rijksbestuurder, en leg de regten en pligten van den bond, welke mij waren toevertrouwd, in handen van HH. MM. den Keizer van Oostenrijk en den Koning van Pruissen neder.

„Ik neem de overtuiging met mij, dat ik getrouwelijk heb getracht, het gezag uit te oefenen, hetwelk mij tot roem en welzijn des vaderlands was opgedragen.

.... „Mogt Duitschland zich zijne talrijke en harde beproevingen steeds herinneren, mogt zijn lot, onder begunstiging des Almagtigen, door de vereeniging en de vaderlandsliefde der Duitsche Vorsten en de goeden geest der natie verzekerd zijn!"

Na de aanspraak te hebben aangehoord, verlieten de commissarissen de woning van den aartshertog. De plegtigheid had slechts een half uur geduurd.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 20 December.

In het oostelijke dok alhier is gisteren avond brand ontstaan in een ledig schip, welke, dank zij het spoedig ontdekken, met weinig schade is kunnen gebluscht worden en alzoo schromelijke gevolgen zijn verhoed, daar het opgepropt was met schepen.

— Gisteren is hier eene belangrijke zitting gehouden van de maatschappij voor statistiek. De heer *Gutzlaff*, eerste tolk bij de Engelsche nederzetting in China, las eenige bijzonderheden voor, die uit de beste bronnen van China geput zijn. Volgens dezelve bedraagt de oppervlakte van China 1,298,000 vierkante mijlen en de bevolking 376 millioen zielen.

— Gisteren heeft te Londen de groote kermis-beestenmarkt plaats gehad; er waren 5758 runderen, 24,000 schapen, 180 kalveren en 230 varkens aangebragt.

— De directeur generaal der posterijen in de Vereenigde Staten heeft in zijn jaarlijksch rapport voorgeslagen, een vast port van 5 cents voor alle brieven *over het geheele gebied der Unie* vast te stellen.

— De gisteren ontvangene Noord-Amerikaansche berigten melden, dat de heer *John W. Webster*, hoogleeraar in de Natuurkunde te Boston, den 1sten Dec. j.l. aldaar gearresteerd is, ter zake van het vermoorden van zekeren dr. *G. Parkman*. Deze laatste was sedert eenige dagen vermist, nadat men hem had zien ingaan in het collegie-gebouw, waarin de heer *Webster* arbeidde. Bij onderzoek in en bij diens laboratorium, heeft men de overblijfselen van een menschen-lijk gevonden, gedeeltelijk verbrand, gedeeltelijk door scheikundige middelen in een' staat van verrotting gebragt. Dit vreeselijk voorval heeft, gelijk te begrijpen is, in Boston eene algemeene ontzetting te weeg gebragt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 19 December.

Uit hoofde van de ontzaggelijke vermenigvuldiging der ratten, heeft het stedelijk bestuur dezer hoofdstad besloten, vermaken in het jaar door de gootruimers tegen dit ongedierte een' algemeenen oorlog te doen voeren. Sedert den nacht van den 14den dezer is de strijd aangevangen; reeds zijn 250,000 ratten gevangen, en men vermoedt dat dit cijfer voor nieuwjaarsdag tot 600 000 zal klimmen. Allerlei listen zijn door de jagers uitgedacht om de vangst wel te doen slagen, en de meeste baat heeft men gevonden bij een' lederen zak, waarin een stuk schapenvet was geplaatst, en welke zak zoo is ingerigt, dat de dieren er wel in, maar niet weder uit kunnen. Onder de 250,000 gevangen ratten bevonden zich slechts 5 à 600 zwarte of zoogenoemde Engelsche ratten; de overige zijn allen grijze of zoogenoemde Noorweegsche. Twee der gevangen zwarte ratten zullen als natuurkundige bijzonderheid in de dieren-verzameling van den Plantentuin worden bewaard; zij hebben van het einde van den staart tot aan den bek eene lengte van 51 duim; hare oogen zijn rood als die van witte muizen, terwijl haar huid zoo zwart en glansrijk is als de pluche van een' zijden hoed; zij zijn zoo woest dat eene grijze rat van de grootste soort in tien minuten letterlijk door haar is verscheurd. De twee handschoen-fabrikanten van Grenoble, die met de gootruimers waren overeengekomen al de ratten op te koopen, moeten met schrik vernomen hebben dat het getal zoo verbazend groot zal zijn, daar zij op niet meer dan 100,000 stuks gerekend hadden. Inmiddels heeft een rijk Londensch handelaar, de heer *John Warton*, aan de rattenjagers nog voordeeliger voorslagen gedaan dan de fabrikanten van Grenoble, terwijl hij zich niet door eenige honderdduizenden ratten meer of minder zal laten afschrikken, zoodat bij waarschijnlijk de kooper zal worden.

— De prinses *Belgiojoso* bevindt zich thans te Athene, waar zij eene meisjesschool heeft opgerigt. Men wil weten, dat de Sultan haar uitgenoodigd heeft, zich te Konstantinopel te komen vestigen.

Van den 20sten. De wet betreffende de belasting op de dranken, heeft heden haar beslag erlangd. De voordragt der regering is namelijk aangenomen met 418 tegen 245 stemmen.

BELGIE.

BRUSSEL, 20 December.

De minister van oorlog heeft eene (zeer scherpe) dagorder bij het leger uitgevaardigd, waarin hij hoogelijk afkeurt de manifestatiën, welke zich in het leger geopenbaard hebben, naar aanleiding van het bekende rapport der centrale sectie van de kamer der vertegenwoordigers, over de begrooting van oorlog. De minister voegt hierbij, dat hij geenszins als de taak des legers beschouwt, om de daden der vertegenwoordigers te beoordeelen, maar dat het geroepen is, om hunne besluiten te helpen uitvoeren, indien de omstandigheden zulks vereischen.

— Gisteren nacht is een hevige brand ontstaan in de woning van een' kleermaker, *Mahieu*, in de Isabella-straat; het geheele huis stond weldra in lichtelaaije vlam, waarbij de vijf kinderen van den bewoner, die boven sliepen, alle daarbij zijn omgekomen. *Demunter*, een conducteur der diligence van *van Gend*, poogde de kinderen te redden, doch werd het slagtoffer zijner menschlievende pogingen. De vrouw is in het gasthuis van den schrik gestorven.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 19 December.

Ten gevolge van het verlangen der Kamers, uitgedrukt in het verslag der rapporteurs voor de zeven wetsontwerpen betreffende de heffing van provinciale belastingen over het dienstjaar 1850, in de provinciën Noord-Holland, Zeeland, Friesland, Overijssel, Groningen, Drenthe en Limburg, heeft de regering de *bestemming* der toe te staane belastingen uit de wetsontwerpen weggelaten, en alleen in den consideerans vermeld.

— Men verneemt, dat de uniform der dragonders zal veranderd worden. Men heeft voor de omslagen enz., de roode kleur in plaats van de geele aangenomen. De vorm zal veel hebben van de uniform der lansiers.

— Met belangstelling vernemen wij, dat het sedert eenigen tijd bij de *'s Gravenhaagsche afdeeling der maatschappij tot bevordering der toonkunst* bestaande plan tot oprigting binnen deze stad eener *normaal gezangschool*, thans zeer spoedig in het leven zal geroepen worden. Men weet, dat in ons land zoodanige inrigtingen reeds bestaan te Amsterdam en Utrecht. Men weet ook, dat het doel dier inrigtingen is, op de volks- en armenscholen grondig onderwijs in de zangkunst te doen geven. Op de heilvolle en onwaardeerbare gevolgen van het verspreiden onder het volk van den lust tot meer beschaafden zang, behoeft toch niet te worden gedrukt. — Door de bereidwillige medewerking der stedelijke regering in staat gesteld, moge de alhier gevestigde afdeeling der maatschappij weldra in de tenuitvoerlegging van haar plan slagen. — Deze aangelegenheid vinde ook elders behartiging en navolging!

AMSTERDAM, 22 December.

De opbrengst van het eerste goud van Californië alhier aan de markt was *f* 1442.60 per Ned. pond, met ruim 13⅓ pCt. agio. Deze prijs is aanzienlijk te noemen, daar voor kleine partijtjes van 1¼ en 2 Ned. ponden met moeite slechts 13 pCt. was te maken.

— De heer *Léonard Anet*, predikant te Brussel, gaf Dingsdag avond, in *het Wapen van Amsterdam* alhier, ten aanhooren van een aanzienlijk auditorium, waaronder veel dames, zijne aangekondigde mededeelingen over de verrigtingen van het Evangelisch genootschap in België.

— Naar men verneemt is met het schip *Claudius Civilis*, dezer dagen na eene zeer korte reis te Texel binnengekomen, een Indisch luipaard van buitengewone grootte aangebragt. Dit dier moet een geschenk van den resident van Bezoeki zijn aan het genootschap *Natura Artis Magistra*, en zal, het ruwe en koude weder in aanmerking genomen, onmiddelijk per as naar hier worden overgebragt.

Van den 23sten. Het stoomschip *Willem I*, kapt. *Savert*, hetwelk gepasseerde week te Amsterdam is gearriveerd, heeft een honderd-en-veertigtal kisten met verschillende voorwerpen, als rariteiten enz. medegebragt, toebehoorende aan H. K. H. Mevrouw de prinses *Albert van Pruissen*, en bestemd voor cadeaux aan Z. M. den Koning, Prins *Frederik* en andere leden van het Koninklijke huis, alsmede voor hare aanverwanten in Pruissen.

Mevrouw de Prinses *Marianne* heeft, met de terugkeerende stoomboot, aan onze diergaarde afgezonden twee levende Cameleons, welke in goeden staat zijn aangekomen.

MIDDELBURG, 18 December.

Men verneemt, dat Vrijdag den 18den dezer maand, bij het provinciaal geregtshof alhier, de zaak zal worden behandeld van den stads-apotheker *Rijkaard*, beschuldigd van langdurige en eigendunkelijke opsluiting van eene zijne dochters. De heer mr. *P. J. O. van Dijjelen* is door den beschuldigde verzocht, als advokaat voor hem op te treden.

ARNHEM, 20 December.

In de zitting der provinciale staten van gisteren is bij monde van den heer *van Lijnde* het rapport der commissie omtrent de districts-commissarissen uitgebragt. De commissie is van oordeel, dat het afschaffen dier commissarissen, enkel bij

eene begrooting, zonder bepaalde wet, in strijd is met d grondwet; dat die commissarissen zijn aangesteld ingevolg het reglement voor het platte land, welk reglement kracht van wet behoudt, tot op de afkondiging van eene nieuwe gemeente-wet, en dat de provinciale staten zich alzoo tot de kamers behooren te wenden, om over het voorbijzien der grondwet te klagen. Met 27 tegen 26 stemmen is conform dit rapport besloten. — In gevalle de regering echter mogt volhouden bij hare meening te dien aanzien, dan zoude de provincie de bezoldiging der districts commissarissen voortaan voor *hare* rekening nemen.

— Bij arrest van heden heeft het provinciaal geregtshof alhier uitspraak gedaan in de zaak tegen de vier personen, die zich in September l.l. uit bijgeloovigheid hebben schuldig gemaakt aan mishandeling van de 67jarige *Gerritje Geesing* te Harderwijk. Het hof heeft de verzwarende omstandigheid, dat de mishandeling eene ziekte en beletsel van te werken gedurende meer dan twintig dagen zoude hebben veroorzaakt, als niet genoegzaam bewezen beschouwd, voornamelijk op grond dat de visa reperta van den geneesheer niet beëedigd waren; ten gevolge waarvan de beklaagden slechts met eene correctionele straf zijn gestraft, en wel *Tijs Luitjes*, *Jan Weijenberg* en *Bessel Bakker* elk met een jaar, en de huisvrouw van eerstgenoemden, *Geertruida Ham*, met anderhalf jaar gevangenis.

— Heden voormiddag heeft de heer mr. *J. M. de Kempenaer*, afgetreden minister, weder voor het eerst als advokaat gefungeerd, in de civiele teregtzitting der arrondissements-regtbank.

— Tot lid der Tweede Kamer in dit kies-district is verkozen de heer *E. W. van Dam van Isselt*; — voor hem zijn 494 stemmen uitgebragt; — voor den heer *Boissevain* 198.

'S HERTOGENBOSCH, 20 December.

Heden werd bij het prov. geregtshof van Noord-Brabant de zaak behandeld van *Philip Nathan Hartogs*, oud 27 jaren, die, in de maand September l.l., *Betje Staal* op de wreedste wijze van het leven beroofd heeft. Bij de volledige bekentenis der misdaad door den beschuldigde, bleef zijnen verdediger, jhr. mr. *Hub. van Rijckevorsel van Kessel*, weinig anders over, dan het hof te wijzen op de verwaarloosde opvoeding van den beklaagde en op de vreeselijke gevolgen, die een onbevredigde hartstogt voor den ongelukkige gehad heeft. Met blijkbare deelneming werd die rede aangehoord, en ofschoon de uitspraak, die heden over 8 dagen zal plaats hebben, wel geene andere dan het doodvonnis wezen zal, zoo heeft zij nogtans een' diepen indruk op de aanwezigen gemaakt en den jeugdigen regtsgeleerde algemeene goedkeuring verworven.

16 getuigen zijn in de zaak gehoord, waaronder de vader en moeder van het slagtoffer, medelijdenswaardige lieden, alsnog gebukt gaande onder den slag van dit voor hen vreeselijk ongeluk; vooral op de oude moeder der vermoorde maakte dit regtsgeding een' diepen indruk en scheen de tegenwoordigheid van den moordenaar en de herhaling der bijzonderheden van het feit haar ontroostbaar te maken; gedurende het regtsgeding deed zij niets dan weenen. De beschuldigde zelf was bedaard, zelfs onbeschaamd, bij bekende zijne euveldaad andermaal en verklaarde dat hij zich wel in de handen zijner regters had willen stellen, daar hem, zoo hij gewild had, nog tijd genoeg was overgebleven om te ontvlugten, of, iets anders te doen.

ROTTERDAM, 21 December.

Het voor een paar dagen te Hellevoetsluis binnengekomen Nederlandsch barkschip *Ceres*, kapitein *L. W. van Rijn van Alkemade*, heeft de reis van Batavia naar het Vaderland in den buitengewoon korten tijd van 84 dagen volbragt, terwijl de uit- en tehuisreis in 6 *maanden en* 23 *dagen* is afgelegd.

Een voorbeeld van snelle vaart levert mede het schip *de Javaan*, kapitein *P. Dekker*, gisteren van Batavia in Texel binnengekomen. Deze bodem is den 28sten Mei laatstleden uit Texel naar Batavia en den 22sten September van Batavia naar Amsterdam vertrokken, en heeft dus de heen- en terugreis in 6 *maanden en* 21 *dagen* volbragt.

ASSEN, 20 December.

Heeren ged. staten van dit gewest hebben in derzelver jongste vergadering goedgekeurd het plan van verdeeling der marke van Bonen, gemeente Gieten, voor zoo veel wegen en waterlossingen aangaat.

— Gisteren is bij de arr.-regtbank alhier in appel behandeld de zaak van het openbaar ministerie tegen de hoofd-commissie der Oostermoersche en Zuidenveldsche veenen, over het daarstellen van eene water-gemeenschap tusschen de wateren van het Stadskanaal en de zoogenoemde Tjassens- of Hopmanswijk enz., in strijd met de bepalingen van het provinciaal reglement op de wegen en waterlossingen in dit gewest. Gelijk men zich zal herinneren, is de hoofd-commissie ter bedoelde zake door den kantonregter alhier tot *ƒ* 25 boete en in de kosten veroordeeld. De uitspraak is bepaald op Vrijdag den 28sten dezer. (*Dr. Ct.*)

LEEUWARDEN, 22 December.

Zijn wij goed onderrigt, dan zoude, ofschoon de Ontvanger der Rijksbelastingen te Grijpskerk eigendunkelijk zijn' post heeft verlaten, de lands kas daarbij geen nadeel geleden hebben, en bij de opneming door den heer controleur, de registers in goede orde bevonden zijn.

GRONINGEN, 24 December.

Den 12den December j.l. een meisje te Spijk met een stoof school gaande, had het ongeluk, dat door den fellene wind eerst de stoof en vervolgens hare kleederen in brand geraakten. Ofschoon een daglooner, dit ziende, dadelijk tot hulp van het kind toeschoot, zijne kleederen om hetzelve sloeg en met sneeuw den brand bluschte, had het kind evenwel reeds zoo aanmerkelijk door den brand geleden, dat hetzelve, niettegenstaande gepaste geneeskundige verpleging, den 21sten dezer aan de gevolgen is overleden.

Een waarschuwend voorbeeld voorwaar, om, vooral bij fellen wind, geene kinderen met stoven met vuur alleen bij den weg te laten gaan.

— Bij Kon. besluit van den 19den Dec. zijn verleend o. a. de volgende pensioenen, als: aan J. F. M. D'HARVANT, inspecteur voor de in- en uitg. regten en acc. op de Noorder grenslinie des Rijks, *ƒ* 1993; S. KUIPERS, wedw. N. EBELS, in leven commies der 3de klasse bij 's Rijks belastingen te Nieuwe Schans, *ƒ* 171; F. VAN DIJK, wedw. van R. J. VAN GRONINGEN à STULING, in leven sloeproeijer op 's Rijksvaartuig voor de klaringen op het Uithuizerwad, *ƒ* 116.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

DELFZIJL, 24 December 1849.

Onze plaats was gisteren namiddag getuige van een hartverscheurend ongeluk; zes knapen van 10—14 jaren oud, waagden het zich op de gracht dezer vesting op het ijs te begeven, doch niet lang hadden zij geloopen, of het wrakke ijs bezweek en twee van hen geraakten onder water, een van de overigen, zoon van den schoolonderwijzer A. J. SISSINGH alhier, welke poogde zijnen broeder te redden, terwijl de anderen hulp gingen roepen, had mede het ongeluk onder het ijs te geraken. BEREND BAKKER, welke met meer anderen op het hulpgeschrei toeschoot, begaf zich dadelijk te water en had het geluk, in twee reizen, twee van de drenkelingen aan wal te brengen, doch alstoen begaven hem de krachten en werd de derde eerst eenigen tijd daarna opgevischt; slechts één van de drie is in het leven gebleven.

Hoe verpletterend deze slagen voor de ouders waren, laat zich gemakkelijk begrijpen.

Dat deze ramp toch wederom tot waarschuwing van ouders en kinderen moge strekken.

Korte herinnering aan de viering van het Jubilé der Hoogeschool te Groningen in 1814.

Toevallig viel ons voor eenige dagen de beschrijving in handen van het Jubilé, die voorkomt in den Almanak der Akademie van Groningen voor 1815, bl. 72 en vervolgens.

Wij vinden eene korte herinnering van hetgeen daarbij heeft plaats gehad, niet ongepast in een tijd, nu ons weldra een nieuw Akademisch feest wacht.

Het is waar, eene inwijding van een Akademisch gebouw is iets anders dan een Jubilé; maar had het laatste in dien tijd groote waarde, *als terugzigt op het verledene*, in ons gevoel heeft het aanstaande feest, vooral in deze dagen en in de omstandigheden, in welke wij leven, nog veel meer waarde, en is het van veel meer beteekenis en niet minder gewigtig, wanneer wij zien *op de toekomst*.

In allen gevalle is het een soortgelijk feest, en de meeste van onze tegenwoordige stadgenooten waren in 1814 nog niet geboren, of hebben ten minste geene herinnering van het feest, of woonden hier toen nog niet en hoorden er niet over spreken.

Op Zondag, den 9den October 1814 werd er, op verzoek van den Rector der Akademie, in alle kerken bij alle gezindten Godsdienstig aan het feest gedacht, en was die dag dus bestemd tot Godsdienstige voorbereiding van het feest.

Des namiddags te 3 uur had de plegtige intogt plaats van WILLEM *den eerste* en zijne gemalin, die tijdig uitgenoodigd waren, om het feest met hunne tegenwoordigheid te vereeren.

's Avonds algemeene illuminatie der Stad.

Maandag, den 10den October, te 9 uur, plegtige Godsdienstoefening in de Martinikerk, ter inwijding van het feest, waarbij Prof. TINGA voorging.

Te 1 uur Latijnsche Feestrede van den Rector, Prof. MUNTINGH, in de Nieuwe Kerk, gevolgd door het reciteren van een Latijnsch vers door Prof. RUARDI.

Te 4 uur les in het Instituut van Doofstommen voor de Vorstelijke Familie.

Te 5 uur Maaltijd, door de Akademie gegeven, in de benedenzaal van het Concerthuis.

Te 9 uur optogt van de Boekverkoopers en Boekdrukkers met hunne persen, enz.

Te 10 uur vertooning in den schouwburg.

Later bal in de bovenzaal van het Concerthuis, van Stadswege gegeven.

Weder algemeene illuminatie van de geheele Stad.

Dingsdag, den 11 October, te 8 uur, Promotie met de Kap, in de Nieuwe Kerk.

Te 2 uur Maaltijd op het Stadshuis, door de Stads Regering aan de Professoren en Studenten.

's Avonds verlichting der Stad en optogt van de Studenten. Afsteken van Vuurwerken op de Groote Markt.

Woensdag, den 12den October. Des middags te 12 uur openlijke vergadering van het Natuur- en Scheikundig Genootschap in de Nieuwe Kerk, en na den afloop daarvan harddraverij van paarden. (De omvoering door de stad en de verloting der vette koeijen, welke te dezer gelegenheid werd ingesteld, had reeds plaats gehad des Vrijdags te voren, opdat het beste stuk vleesch van een derzelve aan den Vorst kon worden voorgezet.)

Donderdag, den 13den October, het feest, door het Departement Groningen gegeven aan de Schoolkinderen in deze Stad, ten getale van 3440 in de Martini kerk.

Gedurende de dagen der feestviering waren de zalen van de Akademie van Teeken-, Bouw- en Zeevaartkunde opengezet en op den volgenden Zondag werden er in alle kerken dankzeggingen gedaan voor den goeden afloop van het feest.

Volkstelling.

Op den 19den November 1849 waren in de gemeente Termunten 423 huizen, bewoond door 512 huisgezinnen; de bevolking bedroeg 1166 personen van het mannelijk en 1190 van het vrouwelijk geslacht, met inbegrip van 44 van het mannel. en 64 van het vrouwel. geslacht, tijdelijk verblijf houdende; doch buiten 53 van het mannel. en 35 van het vrouwel. geslacht, in de gemeente gedomicilieerd, maar tijdelijk afwezig, en 4 mannel. doortrekkende personen. Ongehuwd waren 761 van het mannel. en 737 van het vrouwel. geslacht; gehuwd 349 mannen en 346 vrouwen; weduwnaars 60, weduwen 107 personen. Nederd. Hervormd waren er 1127 mannelijken en 1155 vrouwelijken; Evang. Luthersch 3 mannel. en 1 vrouwelijke; Doopsgezind 9 mannel. en 9 vrouwel.; Christel. Afgescheiden 17 mannel. en 22 vrouwel.; R.-Katholijk 6 mannel.; Nederd. Israëlieten 8 mannel. en 3 vrouwel. Geboren waren er in de gemeente 744 mannel. en 736 vrouwel.; buiten de gemeente, in de provincie 374 mannel. en 427 vrouwel.; in andere provinciën 15 mannel. en 19 vrouwel.; in de Duitsche Staten 37 mannel. en 8 vrouwel.

De gemeente is sedert de vorige volkstelling vermeerderd met 126 mannel. en 92 vrouwel.

Daar Z. M. de Koning ongaarne zoude zien, dat hoogstdeszelfs verjaardag afzonderlijk werd gevierd, daar die dag voor Z. M. treurige herinneringen oplevert, als zich sluitende aan den sterfdag van hoogstdeszelfs beminden broeder, prins *Alexander*, zoo wenscht Z. M. dat, in geval men ter gelegenheid van dien verjaardag eenige openbare feestplegtigheid begeert te hebben, deze vereenigd worde met die ter zake van den verjaardag van H. M. de Koningin, welke in de maand Junij gevierd wordt.

Op aanvrage van het departement van buitenlandsche zaken, zijn door den Nederlandschen consul te Bremen de noodige exemplaren gezonden van statistieke tabellen, den handel en de scheepvaart van opgenoemde koopstad betreffende.

Die tabellen worden door tusschenkomst van het departement van binnenlandsche zaken aan de voornaamste kamers van koophandel en fabrijken in de provinciën Noord- en Zuidholland, Zeeland, Friesland, Overijssel en Groningen medegedeeld, wanneer de overige kamers in gezegde provinciën daarvan almede kennis zullen kunnen nemen.

Men stelt zich voor, met dergelijke belangrijke stukken in het vervolg op gelijke wijze te handelen. (*Staats-Ct.*)

Z. Exc. de minister van justitie heeft, bij circulaire van den 15den dezer, no. 72, aan h.h. gouverneurs der provinciën te kennen gegeven, dat het reeds meermalen is voorgekomen, dat vreemdelingen, van middel van bestaan en van bewijzen van herkomst verstoken, of die ook niet kunnen of willen opgeven, wie zij zijn, en van waar en met welk doel zij herwaarts komen, aangehouden worden ter zake van landlooperij, en aan de regterlijke overheid overgegeven; dat echter sedert de wet van den 13den Aug. 1849 (*Stbl.* no. 39) in werking is gekomen, in zoodanige gevallen overeenkomstig art. 9 dier wet behoort te worden gehandeld; dat namelijk zoodra zich in eenige gemeente een vreemdeling vertoont, in de bedoelde termen vallende, hij over de grenzen moet worden gebragt, en er aanstonds van wege de policie ten zijnen aanzien moet gehandeld worden; zullende zulks, volgens de bedoelingen der wet, strekken tot voorkoming van misdrijf en tot besparing van verplegings- en geregtskosten. Z. Exc. heeft ten slotte de h.h. gouverneurs verzocht, deze wijze van beschouwen aan de hoofden van policie in de gemeenten te willen mededeelen, met aanbeveling, om bij voorkomende gevallen zich dienovereenkomstig te gedragen.

Aan een' brief uit Alexandrië, dd. den 8sten December, ontleent de *N. R. Ct.* het volgende:

H. K. H. prinses *Marianne* en gevolg arriveerde alhier gisteren met de Engelsche stoomboot *Indus*, van Malta, en vertrekt heden naar Caïro, alwaar zij eenige dagen zal vertoeven en vervolgens de reis over Alexandrië naar Beiruth, Jaffa en Jeruzalem zal voortzetten, daar zij tegen het Kersfeest te Bethlehem wenscht te zijn. Het Egyptisch gouvernement heeft aangeboden H. K. H. met een oorlogsschip naar Jaffa te doen vervoeren, doch allerwaarschijnlijkst zal zij dit aanbod niet aannemen en met de Fransche mailstoomboot naar Beiruth vertrekken, welke den 14den Alexandrië verlaat. Voor de reis naar Caïro heeft de Egyptische regering eene stoomboot ter beschikking van H. K. H. gesteld. Prinses *Marianne* reist incognito onder den naam van mevrouw *Selterberg*.

Kerknieuws.

Ds. *N. Beets*, th. dr. en predikant te Heemstede, voor de kerkelijke beroeping naar Katwijk aan Zee bedankt hebbende, is aldaar tot tijdelijk hulpprediker aangesteld de heer *P. Kiel*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zeeland.

— Den 21sten December j.l. is door kollatoren en stemgeregtigden van WESTERLEE, ter vervulling van de vacature, op Januarij e.k. zullende ontstaan door het aan den weleerw. heer *G. Penon* verleend emeritaat, de volgende nominatie gemaakt, alphabetisch gesteld: *M. Adriani*, pred. te Loppersum; *R. Damsté*, kand. te Groningen; *J. C. Eickman*, pred. te Nunspeet; *H. van Grietkuizen*, pred. te IJlst; *W. Lolkema*, pred. te Westerbork; *W. F. Paehlig*, pred. te Beetgum; *P. Penon*, kand. te Westerlee; *A. Rutgers*, pred. te Slochteren; *B Sanders*, pred. te Gasselte; *W. Speckman*, pred. te Bergum; *F. Wichers*, kand. te Groningen; *A. Zuidema*, pred. te Kiji-Windeweer.

— Uit eene door den min. van justitie, voorl. belast met het bestuur van het dep. voor de zaken der Hervormde Eeredienst, enz., aangeboden nominatie, ter vervull. der pred.-plaats in de Herv. gem. van Buren, zijnde eene kon. coll., heeft Z. M. aldaar benoemd den heer *W. N. Stort*, pred. bij de Herv. gem. te Idsegahuisen c. a.

— De Herv. gemeente te Purmerend heeft door giften in de gemeente zelve *ƒ* 20,500 bijeengebragt voor de stichting van een nieuw kerkgebouw, waartoe ook het kerkefonds der gemeente iets kan bijdragen.

Doch daar er *ƒ* 80,000 noodig is, neemt men de toevlugt tot ee[n] kollekte bij onderscheiden gemeenten onzes lands.

Akademienieuws.

GRONINGEN, 22 December.

Gisteren werd aan onze Hoogeschool bevorderd tot Doctor in de Regten de heer E. J. J. B. CREMERS, van Groningen, na het verdedigen van eenige *Quaestiones Juris Inaugurales.* Heden werden bevorderd tot Doctor in de Regten de heer H. L. WYCHGEL VAN SCHILDWOLDE, van Groningen, na het verdedigen van eenige *Quaestiones Juris Inaugurales;* — tot Doctors in de Geneeskunde, de heer F. S. REIDING FRIMA, van Peize, na het verdedigen van een Specimen Medicum Inaugurale *de Hysteria Laryngea*, — en de heer C. R. J. GIESE, van Raalte, na het verdedigen van een Specimen Medico-Practicum Inaugurale, exhibens *Observationes Aliquot, ad Morbos Encephali et Medullae Spinalis Pertinentes.*

LEIDEN, 22 December.

In eene senaats-vergadering, gehouden op den 20sten dezer, is de heer mr. *L. P. C. van den Bergh*, bibliothecaris van de maatschappij van Nederl. Letterkunde, benoemd tot Doctor in de Letteren, *honoris causa.*

Correspondentie.

Wij zullen in ons volgend nommer opnemen het stuk getiteld: *Iets over het bederf, dat het lager onderwijs bedreigt*, — alsmede dat, getiteld: *Ook een woord over het hooger onderwijs*, naar aanleiding van *nog een woord* enz. benevens het vervolg van ons eigen artikel over het *Rapport* enz. der *Staats-commisie.*

Wij rekenen het voorshands beter, het stuk gerigt *tegen* het ingezonden artikel in het jongste nommer der *Prov. Gron. Cour.* over de beoefening der Muzijk alhier, en vooral over den toestand van onze orkesten, niet te plaatsen. De goede zaak zou bij eene polemiek in dezen niet winnen, en de harmonie niet bevorderd worden. En harmonie is toch de grondslag ook vooral van de Muzijk!

Ingezonden Stukken.

DE INSTITUTEN VOOR DOOFSTOMMEN

TE *Groningen* EN TE *St. Michiels-Gestel.*

Ofschoon het Instituut voor Doofstommen te Groningen onze verdediging niet behoeft, wijl het in ons Vaderland en daar buiten een gevestigden roem bezit, en de handelingen van het Instituut als het ware in het openbaar geschieden en door uitvoerige jaarlijksche verslagen van alles, wat op deze menschlievende inrigting voorvalt, ter kennis van het algemeen worden gebragt, zoodat elk onbevooroordeelde in staat is, de gangen, die aldaar gevolgd worden, voldoende na te gaan — vinden wij het toch niet overbodig, om eenige aanmerkingen te maken op 't geen omtrent dat Instituut gezegd wordt in *de Tijd*, *Noord-Hollandsche Courant* van den 11den December l.l. Te eerder doen wij zulks, daar de belangen van ons Instituut ook in de Tweede Kamer der Staten Generaal ter sprake zijn gebragt bij de behandeling van het ontwerp der Staatsbegrooting over 1850.

De Tijd — de petitie ondersteunende, die in de Tweede Kamer der Staten Generaal door de commissie voor het Instituut voor Doofstommen te St. Michiels-Gestel is ingediend, en het verzoek inhoudt tot het verleenen van een jaarlijksch subsidie uit 's Rijks kas van ten minste *ƒ* 2000,00, beweert in zijn artikel vooreerst: dat het Groningsch Instituut, als gelegen in een' hoek van het Rijk aan het eene uiteinde van het Land, van zelf medebrengt, dat de behoeftige Doofstommen in afgelegene provinciën door de kostbaarheid der reis er geen gebruik van kunnen maken; dat de ouders niet kunnen besluiten, hunne kinderen zoo ver weg te zenden, om te gaan zien aan wie zij hunne kinderen toevertrouwen, en de uitkomst het bewezen heeft, dat talrijke doofstommen verstoken bleven van alle onderwijs; vervolgens dat het godsdienstig onderwijs in het Groningsche Instituut geene genoegzame waarborgen voor de Roomsch-Katholijken scheen op te leveren en er klagten waren gehoord, dat Katholijke kinderen, ofschoon te Groningen, zoo het heette, Katholijk opgevoed, evenwel in hunne haardsteden terugkeerden met geheel on-Katholijke leerstellingen; dat het Instituut te Groningen niet zóó is ingerigt, dat daarin al de doofstommen van het Rijk kunnen worden opgenomen enz.

Vooreerst wat aangaat de *ligging* der stad Groningen, moeten wij aanmerken, dat hetzelfde bezwaar, dezelfde verre afstand ook aanwezig is bij het Instituut te St. Michiels-gestel met betrekking tot de noordelijke provinciën des Rijks, zoodat de Katholijke kinderen, voor welke *uitsluitend* dit Instituut bestemd is, indien de ouders hen door bezwaren van godsdienstigen aard niet in het Groningsche Instituut willen laten opleiden, uit die noordelijke streken eene even moeijelijke en kostbare reis hebben, als van Zuid-Holland, Noord-Braband etc. herwaarts, terwijl de Protestantsche en Israëlitische Doofstommen bij het bestaan van het Instituut te St. Michiels-Gestel volstrekt niets winnen. Ook wordt de reis voor de kweekelingen van het gesticht ter dezer stede zoo gemakkelijk en onkostbaar mogelijk gemaakt. De Hoofddirectie laat telkens de kinderen naar Amsterdam, onder veilig en vertrouwd geleide, brengen, alwaar zij door hunne ouders of verzorgers worden afgehaald, en, na afloop der vacantiën, wederom van daar terughalen; en zelfs zoover strekt zij hare zorg uit over de kweekelingen op reis, dat zij in den afgeloopen zomer, een gepromoveerd geneesheer ten geleide heeft medegegeven, om dadelijk geneeskundige hulp toe te dienen, zoo zulks onverhoopt bij de toen heerschende epidemie noodig mogt zijn. Op die wijze wordt in den verren afstand van Groningen zeer te gemoet gekomen, terwijl daardoor ook vooral de kosten der reis aanmerkelijk geringer worden, gelijk zoo vele ouders en verzorgers van doofstomme kinderen, die te Groningen onderwezen zijn, kunnen getuigen. Hierbij moet ook nog in het oog gehouden worden, dat deze onkosten niet zelden door menschlievende personen of uit gemeentekassen worden betaald.

Wij zwijgen van het door *de Tijd* geopperde vermoeden, als of vele ouders zouden worden terug gehouden, hunne kinderen naar Groningen te zenden, *omdat zij niet kunnen zien, aan wie zij hunne kinderen toevertrouwen.* Is ons Instituut, dat reeds bijna 60 jaren bestaan heeft, en door de openbaarheid, die zijne geheele inrigting omgeeft, door de talrijk bezochte publieke lessen, die wekelijks worden gehouden, door de jaarlijksche verslagen, die het in het licht geeft, alom ten gunstigste bekend staat, en deszelfs Bestuur bij den Schrijver van dat artikel zoo weinig bekend dat dit vermoeden tegenspraak verdient? En waaruit blijkt het, dat talrijke doofstommen verstoken bleven van alle onderwijs, gelijk *de Tijd* wil? Hij blijft het bewijs schuldig. Jaarlijks worden *alle* doofstomme kinderen in ons Rijk, zonder onderscheid van rang of stand of van godsdienst, zoodra zij den vereischten ouderdom bezitten en bij de Hoofddirectie zijn aangegeven, opgeroepen, om te worden opgenomen, en het groot aantal, dat jaarlijks aan die oproeping voldoet, bewijst, dat het getal dergenen, die van onderwijs verstoken blijven, niet groot kan zijn in ons Vaderland, en, indien er doofstommen worden teruggehouden, dan bestaan daarvoor redenen, welke evenzeer van toepassing zijn op ieder ander Instituut, waar ook gevestigd.

Van meer gewigt is, wat de *Tijd* zegt over het Godsdienstig onderwijs der Katholieke kweekelingen op ons instituut. Dat er dienaangaande klagten zijn gehoord, is eene uit de lucht gegrepen beschuldiging. Uit goede bron weten wij, dat *nimmer*, noch van Katholieke ouders, noch van de Katholieke geestelijken, die toch bijna dagelijks met Roomsch-Katholieke kweelingen in aanraking komen, bij het Instituut eenige klagte dienaangaande gehoord of ingekomen is. Integendeel, het is van algemeene bekendheid, dat elke kweekeling van het Instituut stiptelijk in het geloof zijner ouders wordt opgeleid, en met meer zorg zijne godsdienstpligten vervult, dan men menigwerf buiten hetzelve ziet geschieden. Bestuurders zoowel als leermeesters zouden nimmer gedoogen, dat van dien strengen regel afgeweken wierd, en partijzucht alleen is in staat om het wereldberoemd Instituut van Groningen, dat ons Vaderland ten sieraad verstrekt en waarop het hoogen prijs stellen moet, dit verwijt toe te voegen, als de Schrijver in *de Tijd*, die òf onbekend met onze inrigting òf ter kwader trouw is, zich veroorlooft. Men bedenke vooral hierbij, dat de onderwijzers van het Instituut zich nimmer bemoeijen met het geven van eenig leerstellig Godsdienstig onderwijs, maar hunne kweekelingen brengen tot de hoogte, dat zij van hunne Godsdienstleeraars dat onderwijs met vrucht kunnen ontvangen.

Het gezegde eindelijk, dat het Instituut alhier niet zóó is ingerigt, dat daarin *al* de doofstommen van het Rijk kunnen worden opgenomen, steunt ook geenszins op eenigen grond. Elk deskundige, ieder, die ons Instituut bezoekt en kent, en het betrekkelijk geringe aantal doofstomme kinderen, die zich in ons Land mogten bevinden, in aanmerking neemt, ziet of weet, dat het voldoende is, om geheel in de behoefte te voorzien en dat *alle* doofstomme kinderen van ons Rijk in het Instituut zouden kunnen opgenomen worden, zelfs zonder aanmerkelijke uitbreiding dier inrigting; reeds sedert een groot aantal jaren is geen enkel doofstomme, uit hoofde van gebrek aan plaats, afgewezen. Het stichten van meer dergelijke Instituten achten wij nadeelig, omdat daardoor de krachten versnipperd worden en het goed en grondig onderwijs aanmerkelijk moet lijden. Wordt nu het gesticht te St. Michiels-Gestel mede door het Rijk gesubsidieerd, dan zullen andere in ons Vaderland, om welke redenen ook, op te rigten Instituten daarop gelijke aanspraak hebben, en wat zoude er, in zoodanig geval, toch wel van het Doofstommen-onderwijs worden?

Vreesden wij niet, het bestek van een dagblad te overschrijden, wij zouden hier nog meer argumenten kunnen aanvoeren tegen het subsidiëren van dergelijke leerscholen en het daardoor aanmoedigen tot derzelver oprigting. In ons Land is, gelijk wij reeds zeiden, één Instituut voor Doofstommen voldoende en wenschelijk, en zal dat Instituut aan al de vereischten voldoen, het aankweeken van geschikte leermeesters daaronder begrepen, dan moet het ook kunnen rekenen op de onverdeelde ondersteuning des Gouvernements.

Geheel verschillend komt ons ook voor de aard en strekking te zijn van de Instituten te Groningen en te St. Michiels-Gestel. Het eerste staat open voor *alle* doofstommen en neemt al deze ongelukkigsten onzer natuurgenooten, die zich daartoe aanbieden, zonder onderscheid van rang, stand of godsdienstige begrippen, liefderijk op, verzorgt en voedt ze en vormt ze tot nuttige leden der maatschappij, op enkele uitzonderingen na, geheel kosteloos of tegen eene uiterst geringe vergoeding, terwijl te St. Michiels-Gestel *alleen* Roomsch-Katholijke kinderen opgenomen kunnen worden en de strekking derhalve eenzijdig is. Ook heeft deze inrigting, die wij overigens met haren hoofdbestuurder, die ons persoonlijk gunstig bekend is, gaarne in hare waarde willen erkennen, uit haren aard meer van eene geestelijke, godsdienstige stichting, meer van een klooster, waar de doofstomme kinderen, uitsluitend door geestelijken onderwezen, ook na volbragten leertijd, blijven, althans in den regel niet in de maatschappij terugkeeren. — Slechts voor een gedeelte dus der bevolking staat dit Instituut open, en dit moet, naar ons inzien, wèl opgemerkt worden, wanneer er kwestie is van het verleenen van subsidiën van Rijkswege.

Wat eindelijk betreft het verleenen van een subsidie aan het Groningsche Instituut, gelijk bij de begrootingswet was voorgesteld, hadden wij wel gewenscht, dat bij de beraadslaging over dit punt in de Tweede Kamer meer uiteengezet ware, hoe het eigenlijk daarmede gelegen is. De subsidie heeft zijn oorsprong in het supprimeeren van de jaarwedden der beide Instituteurs bij het Instituut, welke jaarwedden, van Rijkswege, — ingevolge eene verzekering door Z. M. Koning Willem I reeds in 1823 gegeven aan den onsterfelijken stichter des Instituuts, Henri Daniel Guyot, — van derzelfs overlijden af aan, werden verstrekt, doch, bij beschikking van den 23sten April dezes jaars, zijn opgeheven, zoodat het bezoldigen der eerste onderwijzers, te rekenen van den jare 1850, aan het Instituut is overgelaten. Het geniet derhalve inderdaad door het verhoogen van het subsidie met *f* 4000 — 00 geen geldelijk voordeel, maar het behoudt eenvoudig, wat het altijd heeft genoten, hoewel onder eene andere benaming. Dit is breeder en duidelijk uiteen gezet in het jongste jaarl. Verslag van het Instituut in het verzoekschrift, dat de Hoofddirectie dienaangaande aan den Koning heeft ingediend en waarvan de hoofdzakelijke inhoud wordt medegedeeld in het genoemde verslag, dat wij elkeen ter lezing aanbevelen, die belang stelt in eene der weldadigste inrigtingen onzes Lands en onbevooroordeeld de ware toedragt der zaak wenscht te kennen.

Groningen, 18 December 1849. B.

Aan de Redactiën der Groninger en Provinciale Groninger Couranten, te Groningen.

Veendam, 17 December.

In eene vergadering van belanghebbenden bij scheepsbouw en zeevaart, alhier gehouden den 12den dezer, is met algemeene stemmen besloten tot het inzenden van adressen aan de Tweede en zoo noodig aan de Eerste Kamer der Staten Generaal, ten einde de bezwaren tegen de aangeboden wets-ontwerpen, — speciaal ten opzigte de in te trekken voorregten en bescherming, aan de Nederlandsche scheepvaart tot dusverre toegekend, en het nadeelige van het afschaffen van het verbod, om aan schepen van vreemden bouw Nederl. zeebrieven te verleenen, — te doen uitkomen en door alle mogelijke geoorloofde middelen, ook door het verwerpen van die voordragt van wet, te trachten, niet alleen onze nijverheid, maar het geheele vaderland voor een gewissen ondergang te behoeden. In het belang der goede zaak zend ik U, mijnheer de Redacteur, een afschrift van wat een der aanwezige belanghebbenden in die vergadering voordroeg; en wel omdat, in de later ontvangen memorie van toelichting door de regering gezegd wordt: „Ons belang vordert een *volkomen* en *onherroepelijken* afstand van alle beschermende bepalingen (dus regten). Beproeft nu de regering deze theorie of beginselen ten opzigte van scheepvaart en scheepsbouw te doen huldigen, dan zijn deze wetsvoordragten de inleiding, om ook de slechts tijdelijk geschorste graanwet, (die in 1850 op nieuw moet worden behandeld) onherroepelijk af te schaffen, en de landbouw, hoe regtmatig ook hare aanspraak op de bescherming wezen moge, zal, om de huldiging van vrijen handel, gelijke regten, geene bescherming van de Nederlandsche nijverheid of industrie, zich eenen gewissen ondergang moeten getroosten, zoo er goedkoope jaren komen, gelijk thans reeds het geval is.

De bij den landbouw belanghebbende zij dus ook op zijne hoede, en tevens werkzaam, opdat men niet, door schoonklinkende theorien of zoogenoemde beginselen aan te nemen, hem zijne middelen van bestaan ontneme.

X.

Mijne Heeren!

Nederland, van de vroegste tijden af gedeeltelijk aan de zee ontwoekerd, gedeeltelijk door de zee verzwolgen, is de bakermat van den zeeman. — De zee, waaraan men van kinds af gewendde, werd voor een groot deel van zijne bevolking het element, waarop men een middel van bestaan vond. — Zelfs waren er tijden, grootsche Herinnering! waarin de Nederlander den scepter ter zee voerde. De scheepvaart van Groot-Brittanje was toen in hare kindschheid. — Het meeste, wat dat land benoodigd had, werd daar, zoowel als in Frankrijk, met Nederlandsche schepen aangevoerd, terwijl Nederland de plaats was, waar de vreemdeling zijne schepen liet bouwen. Alzoo waren handel en scheepsbouw en zeevaart in die tijden niet alleen de drie hoofdtakken van bestaan, maar zelfs de bron van Neêrlands rijkdom. Door de beruchte acte van Cromwell, waarbij bescherming aan de Engelsche scheepvaart werd verleend, begon de scheepsbouw en zeevaart zich in dat land te ontwikkelen, terwijl de onze in evenredigheid afnam, die nog later, door de overheersching der Franschen en het blokkeren onzer havens, bijna geheel verviel. Ik behoef hier niet uit te weiden over den toestand, waarin Nederland geraakte; — talrijke goede familiën werden tot den bedelstaf gebragt.

In dezen toestand aanvaardde Willem de eerste de regering dezer landen. Zijne eerste pogingen waren, om scheepsbouw en zeevaart op te beuren. Het verbod, om aan schepen van vreemden bouw Nederl. zeebrieven te verleenen, werkte daartoe krachtdadig mede; belangrijke premiën werden toegekend aan den scheepsbouwer, die een schip boven eene bepaalde grootte bouwde. Zoo doende verrees er in korte jaren eene koopvaardijvloot, waarop de vreemdeling thans naijverig neêrziet; — dat duizende handen sedert nu ruim dertig jaren daaraan arbeid en onderhoud gevonden hebben, zal ik wel niet behoeven te bewijzen. Immers nog heden ten dage verschaft het vele handen werk, ofschoon het somtijds voor de ondernemers een sober middel van bestaan oplevert; en dat ook niet zonder redenen: ieder inwoner in Nederland zal wel voldaan zijn met dat, waarmede hij wordt belast; hooge inkomende regten, boven de transportkosten, op alles, wat tot den scheepsbouw benoodigd is.

De werkman met imposten, accijnsen en personeel bezwaard, kan niet zoo goedkoop als wel elders werken; van daar dat hier de nieuw gebouwde schepen duurder komen dan in die plaatsen, waar men bijna geene belastingen heeft en bovendien de grondstoffen, tot den scheepsbouw benoodigd, aanwezig zijn. De transportkosten bij voorbeeld van een vlot eikenhout uit Papenburg tot in de provincie Groningen bedragen met de regten nagenoeg 10 procent der geheele waarde. Uit een en ander vloeit voort, dat een schip, daar ter plaatse uitgerust, beter koop te staan komt. Het kapitaal geringer zijnde, kan dus bij mindere verdiensten een middel van bestaan opleveren, terwijl nog bovendien de vreemdeling in zijn land beter koop dan de zeeman in Nederland kan leven. Worden nu den vreemdeling en den zwaarbelasten ingezeten gelijke regten verleend, dan volgt daaruit van zelve, dat onze scheepvaart, en met haar de scheepsbouw, met alles, wat daaraan verbonden is, met een' gewissen ondergang worden bedreigd door de bij de Staten Generaal aangeboden wet, waarbij alle voorregten, aan Nederlandsche schepen verleend, worden ingetrokken, terwijl nog bovendien het bestaande verbod, om aan schepen van vreemden bouw Nederlandsche zeebrieven te verleenen, wordt afgeschaft.

En in wiens belang, zal er misschien gevraagd worden, — de Nederlandsche schepen in regten te verhoogen en deze voor den vreemdeling te verlagen, en dat wel ten nadeele der schatkist? Is het welligt eene proeve van het Ministerie, om zich liberaal te toonen? Alsof het betzelfde is, of het den ingezeten of den vreemdeling welga. Want voordeel geniet geen ingezeten van Nederland van dat gedeelte der voordragt van wet, wanneer zij (wat het beleid onzer vertegenwoordigers verhoede) wierd aangenomen, maar armoede en gebrek aan werk staan duizenden onzer Landgenooten dan te wachten. Dat dus alles worde aangewend, om door het inzenden van adressen aan de regering en volksvertegenwoordigers voor te lichten, de eerste te waarschuwen voor het gevaarlijke van dat wets-ontwerp door te zetten, de tweede door overtuigende redenen in te lichten en daardoor het ontwerp te doen verwerpen, tot heil van Nederland en Oranje. De vertegenwoordiging zij dus dringend verzocht, dat er geene onherroepelijke proeven worden genomen met die schoonklinkende Theorien *Handelsvrijheid*, *geene bescherming onzer industrie* en *gelijke regten*, waarvan het nog moet worden bewezen, of zij wel immer in het werkdadige leven kunnen worden toegepast! — want, als de val komt, dan zinkt Nederland diep, en wordt ongelukkiger dan tijdens de Fransche overheersching, want toen nog genoot de Landbouw welvaart, en kwijnden alleen Handel, Scheepvaart en Scheepsbouw.

Y.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 19 Dec., kapit. *Mulder* Etiena, van Riga; den 20sten *Post* Foeka Helena, van Newyork; *Brons* Fenna en *Teensma* jonge Brechtus, beide van Peterburg; den 22sten *Kolk* jonge Boll, van Dantzig; den 22sten *Gnodde* Aurora, van Bordeaux; *van Aken* Hendrika Dorentea, van Rochester; *Stuiveling* Christina Maria, *Kappen* de jonge Willem en *Teensma* jonge Reintje, alle drie van Petersburg; *Borgman* Cornelis Dusse Viëtor, *Nanninga* Vriendschap, *Kuper* vr. Houwina en *de Jonge* Frouwina Elisabeth, alle vier van Riga; *Jonkhoff* de Hoop, van Koningsbergen; *Meijer* Margrietha, van Demmien; *de Vries* Gezusters, van Purmerend. — Te Brouwershaven den 18 Dec., *Mulder* Feika Jantina, van Riga n. Rotterdam. — Te Vlissingen den 19 Dec., *Borchers* Elisa, van Buenos Ayros; *Prins* Lammegina, van Bordeaux; *Scherpbier* Jantina, van Havre; den 20sten *Kleininga* Maria Laurentia, van Nantes. — Te Batavia den 26 Oct., *de Boer* Urania en den 27sten *Jaski* Baltimore, beide van Amsterdam; den 28sten *Pronk* Amboina, van Rotterdam. — Te Tagal den 29 Sept., *Jonker* Maria Elisabeth, van Batavia. — Te Triest den 4 Dec., *Kuiper* Hendrika Hillegina, van Rotterdam. — Te Belfast den 15 Oct., *Hazewinkel* Geertruida, van Rotterdam. — Te Falmouth den 16 Dec., *de Boer* Hoop en Verwachting, van Rotterdam. — Te Liverpool den 16 Dec., *Timmer* Elisabeth en *Wegener* Gebroeders, beide van Rotterdam; den 18den *Graham* Catharina, van Antwerpen. — Te Troon den 15 Dec., *Schuur* Aaltje Pronk en *Berg* de 2 Gebroeders, beide van Belfast. — Te Jersey den 14 Dec., *Duif* jonge Duif, van Rostock. — Te Hull den 18 Dec., *Ebeling* Gesina, van Pillau. — Op de Elve den 16 Dec., *Pijbus* Annechiena Jantina, van Nantes; den 18den *de Haan* Siewerdina, van Porto.

Binnengekomen te Marseille den 17 Dec., kapit. *Schuuring* Annegiena, van Amsterdam. — Op de Rivier van Bordeaux den 18 Dec., *Potjewijd* Afiena, van Memel.

In lading te Liverpool den 18 Dec., kapit. *Hansen* Catharina, naar Antwerpen.

Vertrokken van Helvoet den 21 Dec., kapit. *de Jonge* Antje Sleeswijk, naar Newry; *Boon* Jacoba Hazewinkel, naar Dublin. — Van Batavia den 25 Oct., *Jaski* Catharina Johanna, naar Amsterdam. — Van Bantam den 1 Oct., *Visser* Helena Christina, naar Rotterdam. — Van Tjilatjap den 4 Oct., *de Boer* Koophandel, naar Amsterdam. — Van Sourabaya den 14 Oct., *Hazewinkel* Bernhard van Saxen Weimar, naar Passarouang. — Van Bayonne den 15 Dec., *Puister* Nijverheid, naar Antwerpen. — Van Goole den 15 Dec., *Huisman* Catharina Elisabeth, naar Rotterdam.

Vertrokken van Texel den 22 Dec., kapit. *Wijgers* Johannes Hermanus, naar Suriname; *Dokman* Gesina Wilhelmina, naar Napels. — Van Helvoet den 22 Dec., *Hazewinkel* Delia, naar Belfast. — Van Abbeville den 14 Dec., *Hazewinkel* Grietje Mollema, naar Bordeaux. — Van Antwerpen den 22 Dec., *Botje* Sara, naar Engeland.

In den morgen van den 18den Dec. is te Katwijk aan Zee het lijk aangespoeld van *Harm Scholtens*, den jongsten zoon van kapit. *K. J. Scholtens*, die daags te voren, bij gelegenheid der stranding van de kof *Margritha*, met zijn broeder in de golven is omgekomen. Den 20sten is het lijk van den oudsten zoon des kapiteins, *Jans Koop Scholtens*, zijnde de stuurman van het schip, bij Noordwijk aan Zee op strand gevonden. — Zaturdag zoude het casco of hol, benevens de lading, bestaande in raapkoeken, en de inventaris van de kof, te Scheveningen verkocht worden.

De Antwerpsche bladen deelen eene lijst mede van 18 schepen, welke ten gevolge der jongste stormen op de Belgische kust zijn geworpen of zware schade geleden hebben.

Het schip *Agnes*, kapit. Ahrendsfeldt, van Newyork met tabak en passagiers naar Bremen, is, volgens brief van Texel, van den 20sten Dec., den vorigen nacht benoorden de Koog gestrand, vol water geloopen en zal weg zijn; van de equipage, bestaande uit 22 man, is de kapitein en 12 man en van de 41 passagiers slechts 7 personen door de reddingboot van Cocksdorp met *groot levensgevaar* gered, waarvan echter één kort daarna is overleden; de lijken van twee vrouwen en één man zijn op strand aangedreven. De bemanning bestond uit 63 koppen, waarvan 44 hun graf in de golven hebben gevonden. Van de rijke lading zoude slechts weinig geborgen kunnen worden, maar van de tuigaadje hoopte men te bergen; eenige vaten tabak zijn op strand aangedreven.

Het schip *Emelie*, kapit. van den Kerkhoven, van Londen naar Ostende gedestineerd, is in den morgen van den 17 Dec. bij Mariakerke met man en muis verongelukt.

Het schip *Jantina*, kapit. Stubbe, van Fanoe naar Amsterdam, te North Shields met schade binnengeloopen, heeft de lading gelost; de equipage is ziek van de geledene vermoeijenissen op de reis.

Het schip *Henrica*, kapit. de Boer, van Rotterdam te Triest aangekomen, is op de reede liggende aangezeild en heeft daardoor de masten verloren. Het schip was in het kanaal gebragt, om te lossen en te repareeren.

Het schip *Maria*, kapit. Kroll, van Sunderland naar Bordeaux, is den 13den Dec. N. W. van het eiland Coultersay Islay verongelukt; de kapitein en drie man zijn daarbij verdronken.

Te Swinemünde overwinteren de volgende Nederlandsche schepen, als: *Geertruida Johanna*, kapit. Scholten; *Cornelia*, kapit. Mooi; *Paulene Helena*, kapit. Schaaf, en *Trijntje*, kapit. Visser.

Harlingen, 22 Dec. Binnengekomen den 18den kapit. *Zoeler* Catharina, van Londen; den 20sten *Oldenburger* Gerritje Koumans, van Newcastle; *Klein* Eendragt, van Yarmouth; *Bakker* de Stad Goor, van Hull; *Munneke* Baudina, van Dundee; den 22sten *Dik* Jantina Petronella, van Riga; *Bart* Elisabeth Maria, van Friedrikstadt.

Zoutkamp, 23 Dec. Zeilklaar den 20sten *Leeuwe* Hendrika Jantina en *Hangelbroek* Willem Hendrik, beide naar Londen; *Waterborg* Hinderkina, naar Southampton; *Colverson* Alarm, naar ..... ; den 22sten *Folders* Weldaad, naar Londen; *Sarvent* Favourite, naar Albro.

UITTREKSEL uit het *REGISTER van de BROODZETTING voor de Stad Groningen.*

Maandag, 24 December 1849.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood . .	van 4 Ponden	27 Cts.,	per ℔	06 Cts.
De Grofweiten Bol . . .	„ 5 Oncen	11 Cts.,	„ „	22 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	12 Cts.,	„ „	40 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	11 Cts.,	„ „	36 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	10 Cts.,	„ „	34 Cts.

Voor eensluidend Uittreksel,

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:

J. H. M. Hora Siccama.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 21 *December.*

TARWE.		GERST.			
Oude Bak	70 ℔ *f* 7,00	Winter	52 ℔ *f* 2,60	Zw. Voer	42 ℔ *f* 1,95
N. Oml.	70 » » 5,55	»	54 » » 2,80	»	44 » - 2,05
»	72 » » 5,95	»	56 » » 3,00		
Old.	68 » » 4,75	Zomer	55 » » 2,60	BOONEN.	
» „	70 » » 5,15	»	57 » » 2,70	Paardeb. *f* 2,25,50,75	
» N.	72 » » 5,55	Knobbe	60 » » 3,00	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	62 » » 3,20	Gr.Gort p. m. *f* 5,25,50	
N. Inlands.	66 ℔ *f* 3,20	HAVER.		Par. 100 N. ℔ *f* 7,25 *f* 10	
»	68 » » 3,50	Dikke	44 ℔ *f* 2,10	Koolz. *f* 10,50 *f* 12	
»	70 » » 3,80	»	46 » » 2,25	Zomerz. *f* 8 a *f* 9,60	
O.	68 » » 3,60	»	48 » » 2,35	Dederz. *f*	
BOEKWEIT.		»	50 » » 2,50	Boterz. *f* 8,50 a *f* 9,50	
Gr. Zand	62 ℔ *f* 3,40	»	52 » » 2,60	G. Mostz. *f* 5,25 a *f* 7	
»	64 » » 3,70	Bl. Voer	38 » » 1,75	Raapol. p. v. *f* 43	
»	66 » » 4,00	»	40 » » 1,85	Boter van *f* 19 tot *f* 21	
Zw. Zand	64 » » 3,60	»	42 » » 1,95	nominaal.	
Veen	64 » » 3,50	Zw. Voer	40 » » 1,85		

Tarwe tot vorige prijzen met weinig handel. — Rogge ruim prijshoudend. — Boekweit in een doen. — Winter Gerst in een doen; Zomer dito iets lager verkocht. — Haver als voren, traag afgaande. — Boonen moeijelijk te verkoopen. — Gort met weinig handel. — Koolzaad stil.

AMSTERDAM, 21 *December.* Tarwe en Rogge tot vorige prijzen aan consumptie verkocht. Van Tarwe: 130 ℔ b. Pools. *f* 270, *f* 272, *f* 275; Rogge: 123, 124 ℔ Pruis. *f* 141, *f* 143 bij partij; 122 ℔ ger. Holst. *f* 118; 122 ℔ o. Norder *f* 130; 124, 125 ℔ n. Inl. *f* 135, 138. — Gerst en Haver zonder handel.

Koolzaad verkocht: gering Oostvr. 46½ p. vl.; op 9 vat in April 73 p. vl.; Sept. 1850 63 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering wel zoo aangenaam: op 6/w. *f* 43,75; vlieg. *f* 42,75; Mei *f* 42,25 a 50; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 37,25 a 50. — Lijnolie op 6/w. *f* 30,75; vlieg. *f* 29,75 a 50. — Hennepolie op 6/w. *f* 38,50; vlieg. *f* 37,50.

LONDEN, 19 *December.* Het weinige dat van inl. Tarwe heden ter markt was, ging tot de vorige prijzen gereedelijk van de hand. Alleen puike Moutgerst bedong de vorige koersen. Haver werd slechts bij kleinigheden, doch tot iets vastere prijzen afgezet. Boonen en Erwten onveranderd.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 22 *December.*

Nederl., Werk. Schuld 2½ pCt. 55, 55 1/16, 55 1/16; Dito Cert 3 pCt 64; Dito dito 4 pCt. 83⅞, 84; Amort.-Synd. 3½ pCt. 84½. — Belgie, bij *Rothschild* 2½ pCt. 47, 47⅛, 47⅛. — Spanje, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. 12⅞, 12⅞; Dito dito van 510 £ 5 pCt 12 13/16, 12 15/16, 12⅞; Dito 3 pCt. 37; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 28 13/16, 28 11/16; Coup. Ardoins 8¼, 8¾; Fransche Uitgestelde 3¾. — Portugal, te Londen 4 pCt. 36½, 36 9/16 — Rusland, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 105¾; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 105; Cert. bij *Hope* 4 pCt. 83¼; Dito bij *Stieglitz en comp* 4 pCt. 83¼, 83⅜. — Oostenrijk, Metall. 5 pCt. 81¼, 81⅜; Oostenr. N. Metall. 5 pCt. 86⅜; Weenerb bij *Goll en comp.* 5 pCt. 86¼; Fransche Oblig. 3 pCt 53½, 9/16; Braz. 1848 5 pCt. 87¼; N. Mex. 5 pCt. 26¾, 13/16, 11/16; Peru 4 pCt. 53⅛; Gren. 1¼ pCt. 17.

De beurs was heden zeer kalm en de affaire onbelangrijk.

Hollandsche fondsen met weinig affaire, nagenoeg als gisteren.

Fransche zeer vast en tot iets hoogere prijzen gevraagd.

Belgische onveranderd.

De Spaansche fondsen waren lusteloos, en zoowel 5 pCts. en Coupons als 3 pCts. binnenl. waren op de lagere notering van de buitenlandsche beursen tot verlaagde prijzen verkrijgbaar.

Portug. fondsen insgelijks iets flaauwer.

Russische onveranderd.

In Oostenrijksche fondsen was de affaire zeer onbelangrijk, de prijzen hebben sedert gisteren bijna niet gevariëerd.

Van Zuid-Amerik. waren de Mexik. ¼ hooger en was in de overige bijna geene affaire.

Braz. 1824 van 200 p. st. 87⅛; Peru Uitg. 18.

Koers van het Geld: Prolong. 3½, Beleening 3, Disconto 2½ pCt.

Laatste Prijzen te vijf uur: Integr. 2½ pCt. 55 1/16; Spanje 5 pCts. 510 £ 12 13/16; Dito Coup. (Nieuwe) 8 3/16 a ¼; Dito Binnenl. 3 pCt. 28⅞ a 15/16; Oostenr. 5 pCt. 81⅝ a ¾.

AMSTERDAM, 23 December. Effekten-Societeit te 4½ uur.

Fransche 3 pCts. 53 5/16. Spanje 5 pCts. £ 510, 12¾. Dito 3 pCts. Binnenl. 29. Portug. 4 pCts. 36 9/16. Mex. 5 pCts. 27, 26 15/16, 13/16

De affaires waren heden hoogst onbelangrijk; tot boven genoteerde prijzen bepaalde de omzet zich bij kleine partijtjes.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER M. J. Buning, veel geliefde Echtgenoot van

H. J. T. BEKENKAMP,

Predikant.

Knijpe (Prov. *Friesl.*), 20 December 1849.

*** Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER Jantje Lucas Sok, geliefde Echtgenoot van

E. S. VEGTER.

Veendam, 20 December 1849.

*** Heden beviel van eenen ZOON Jellina Domeni, Echtgenoot van

E. FRIMA.

Hoogezand, 21 December 1849.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na een smartvol lijden van ettelijke weken, in den ouderdom van ruim 48 jaren, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, Vrouwe JANKE SIMONS. Ik verlies in haar eene getrouwe en liefderijke Gade, en onze Kinderen en Behuwd-Kinderen eene zorgvolle Moeder. Haar aandenken blijft bij ons in zegening.

J. HORA BUMA.

Den Huize Klinckema, te *Zuidhorn*, 22 December 1849.

*** Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens; — mijn geliefde Echtgenoot C. W. MEULMAN werd, in den ouderdom van 42 jaren, van mijne zijde weggerukt, mij nalatende 4 Kinderen, te jong om haar groot verlies te kunnen beseffen. Zij alleen, die de Overledene van nabij gekend hebben, kunnen over de grootheid van mijn verlies oordeelen. Vrienden en Bekenden gelieven deze als eenige bijzondere en algemeene kennisgeving aan te nemen.

Groningen, 23 December 1849.

H. O. HAGBOLT,

Verwer en Glazenmaker.

*** De Boekverkooper **J. OOMKENS, J.ZOON**, heeft uitgegeven en alom verzonden:

H. F. PULS, **WERELDKAART**, bekroond door het *Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap*, in acht bladen, groot Atlas formaat, à *f* 6,00 *voor de 500 eerste Inteekenaren*: later wordt de prijs tot *f* 8,00 verhoogd.

Een onmisbaar Meubel in alle Scholen en voor Kantoorgebruik zeer geschikt.

Prof. *J. A. UILKENS*, **VERSPREIDE LETTERVRUCHTEN**, bijeenverzameld en naar de onderwerpen gerangschikt door deszelfs Zoon Ds. *T. F. UILKENS*. In Postformaat .... *f* 1,80.

Zoo ooit eenig werk waarlijk een VOLKSBOEK genoemd mag worden, dan is het zeker dit. Het bevat eene Bloemlezing uit de vroeger zoo bekende *UILKEN'S Almanakken*, en het buitengewoon groot aantal Inteekenaren (*inzonderheid in den Landelijken Stand*), heeft bewezen, dat velen in dit Gewest de nagedachtenis van den beroemden UILKENS nog op zeer hoogen prijs stellen. Nog 100 Exemplaren zullen, zonder verhooging van den prijs, in ½ Engelsch linnen band worden afgeleverd.

Later zijn dezelve slechts ingenaaid te bekomen.

M. D. TEENSTRA BEKNOPTE BESCHRIJVING van de NEDERLANDSCHE OVERZEESCHE BEZITTINGEN *voor Lezers uit alle standen*, uit de beste bronnen en eigen ervaring in O.- en W. INDIËN geput; 7e en 8e Aflevering. Iedere Aflevering .... *f* 0—60.

Van de eerste afleveringen zijn nog weinige exemplaren te bekomen.

J. VAN WANING BOLT, *LEERREDE* over *Matth.* 16 *vers* 4 *c*, bij den aanvang der Winter-Catechisatiën, gehouden te *Doezum*, den 4den November 1849 .... *f* 0—25.

*** De DIRECTIE van *WINSUMER EN SCHAPHALSTER ZIJLVEST* brengt bij herhaling ter kennis van het Publiek, dat met de ZIJLEN zal worden AFGESTROOMD, zoo dikwijls daartoe de gelegenheid GUNSTIG is, en het zoogenoemde GRONDIJS 't niet belet.

Al diegenen, welke iets verschuldigd, zijn aan den Boedel van wijlen den Mr. Kleermaker **G. MERK** en Mejufvrouw **J. KUIPER**, in leven Ehelieden, alhier, worden, ter voorkoming van geregtelijke vervolgingen, uitgenoodigd, daarvan, binnen acht dagen na heden, Betaling te doen ten Kantore van den Notaris

Mr. W. LAMAN TRIP.

GRONINGEN, 25 December 1849.

DIRECTEUREN van het ALGEMEENE FRIESCHE BEGRAFENISFONDS, gevestigd te *Leeuwarden*, brengen bij deze ter kennis van de Leden, dat hunne **REKENING en VERANTWOORDING** over het VIJFDE FONDSJAAR den 28sten dezer maand door de Vergadering, bij Art. 13 van het Reglement omschreven, ten RAADHUIZE der Stad *Leeuwarden* in al hare bijzonderheden is opgenomen, wèl bevonden en gearresteerd, met een voordeelig slot van *f* 4771—33½; met berigt verder, dat in genoemd jaar wegens 235 sterfgevallen BEGRAFENISKOSTEN zijn uitbetaald en dat het fonds 7750 CONTRIBUERENDE LEDEN telt; en eindelijk, dat al de Stukken en Bescheiden genoemde Rekening en Verantwoording betreffende, tot den 28sten December e.k., ten KANTORE letter K no. 202, alhier, voor de Leden ter inzage liggen.

LEEUWARDEN, 29 November 1849.

J. S. SPOELSTRA.
I. OOSTERHOFF, Wz.

STOOMBOOTVAART
tusschen *Hull & Kampen*, *vice versa*.

Voorloopig wordt hiermede bekend gemaakt, dat het nieuw gebouwde Engelsche Stoomschip

PRINCE, Kapt. DICKINSON,

bij heropening der Scheepvaart, tusschen bovengemelde havens eene WEKELIJKSCHE geregelde dienst zal onderhouden, en zulks ten einde te voorzien in de tijdelijk gestaakte vaart der Kamper-Hullsche Stoomboot-Maatschappij.

De dagen en uren van vertrek zullen nader worden bekend gemaakt; terwijl inmiddels alle verlangd wordende inlichtingen zijn te bekomen

bij de Heeren N. VELTMANN en Co., te *Hull*,
en „ „ Gebr. VAN HASSELT, te *Kampen*.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG, den 8sten Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein TIDDENS, in het Huis *de Beurs*, aan de Vischmarkt, alhier, publiek worden te koop gepresenteerd:

I. Eene neringrijke HERBERG met STALLING, van ouds *de Snikstal*, en groote OPENE PLAATS daarnevens, staande en gelegen aan de Noordzijde van het Hoendiep, buiten de Apoort, te *Groningen*.

II. Eene neringrijke HERBERG met STALLING er achter, zijnde de SNIKSTAL, aan de Vaart te *Noordhorn*, bij het Oude Noordhorner Tolhek.

III. Het SNIKHUIS te *Visvliet*, met den OPEN GROND daar achter.

IV. Eene WONING daarnevens, met daarbij behoorenden OPEN GROND. — en

V. De HELFT in de TREKSCHUIT, no. 7, varende van *Groningen* op *Stroobos* en *vice versa*, met de REGTEN en PRIVILEGIËN van het VEER, een AANDEEL in de BARGES en verdere GOEDEREN, daarbij behoorende.

Om te aanvaarden: perceel I op den 1sten Mei, percelen II, III en IV op den 12den Mei 1850, en perceel V dadelijk na den toeslag. Alles te bezien des daags bevorens en op den dag van Verkoop, van 10—12 en van 2—4 uur. Nadere informatiën zijn ten Kantore van genoemden Notaris te bekomen.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op VRIJDAG, den 11den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, alhier, publiek te koop worden aangeboden:

I. Eene neringrijke KOOPMANS BEHUIZING, get. X no. 240, staande Westzijde in de Folkingestraat, op den hoek van het Woerdje alhier, benevens een daar achter staand PAKHUIS, uitkomende in het Woerdje, — wordende door G. MEULMAN en zijne Echtgenoot in eigendom bewoond en gebruikt.

II. Eene nette BEHUIZING, gem. M no. 12 V, met OPENE PLAATS en BLEEKVELD er achter, staande en gelegen Noordzijde in de Hofstraat, alhier, — behoorende tot de Nalatenschap van wijlen B. BEKENKAMP.

III. Eene dito BEHUIZING, get. X no. 132 V, met OPENE PLAATS en BLEEKVELD er achter, staande en gelegen Zuidzijde aan het Zuiderdiep, tusschen de Haddingeen Heerepoortenbogen alhier, — wordende door S. MEIJER COHEN in huur bewoond. Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP**.

IV. Eene dito BEHUIZING, get. L no. 99 V, staande Oostzijde in de Oude Ebbingestraat, alhier, — behoorende tot de Nalatenschap van wijlen G. MERK en Mejufvrouw J. KUIPER, in leven Ehelieden.

V. Eene dito WONING, get. F no. 147, met OPEN GROND en BLEEKVELD, staande en gelegen ten Zuiden in het Appelstraatje, alhier, — wordende door B. JAGER en Vrouw in eigendom bewoond en gebruikt.

Om te aanvaarden op den 1sten Mei 1850. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, van 10—12 en van 2—4 uur.

*** Ten overstaan van Mr **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zal, op VRIJDAG, den 18den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein GIEZEN, te *Helpman*, publiek te koop worden aangeboden:

Eene BEHUIZING met TUIN, groot pl. m. 6 Akkers, zijnde eigen grond, staande en gelegen Westzijde aan den Oosterweg te *Haren*, — toebehoorende aan de Wedw. en Kinderen van KLAAS KORNELIS VAN DER ZWAAG. Inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP**.

Om te aanvaarden dadelijk na den Toeslag. Nadere informatiën zijn ten Kantore van genoemden Notaris te bekomen.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, [illegible] op MAANDAG, den 14den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein H. MENSINGA, buiten de Boteringepoort, alhier, publiek te koop worden aangeboden:

Eene BEHUIZING, get. no. 128, met nieuws getimmerde KOESTALLING, en de VASTE, en ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van eenen *Moestuin*, doende jaarlijks op St. Michiel tot huur *f* 30—00, staande en gelegen ten Oosten aan de Straat buiten de Boteringepoort, te *Groningen*, toebehoorende aan DERK HOFMAN en Vrouw.

Om te aanvaarden: de Behuizing op den 1sten Mei en de Moestuin op Gregori aanstaande. Te bezien op den Verkoopdag en des Zaturdags bevorens, van 10—12 en van 2—4 uur.

*** Na bekomen Regterlijk Verlof, zullen, ten overstaan van Mr. W. LAMAN TRIP, Notaris te *Groningen*, publiek worden te koop gepresenteerd: de VASTE GOEDEREN, behoorende tot den Boedel van wijlen ALBERT HORN, overleden te *Garnwerd*, bestaande onder anderen in eene **BOERENPLAATS**, met de VASTE BEKLEMMINGEN van ongeveer 39 Bunders *Land*, en eenig VRIJ EIGEN *Land*, aldaar.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG, den 10den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene zeer nette en wèldoortimmerde WINKELBEHUIZING, get. N no. 69 V, rood P 96, met fraaijen TUIN er achter, staande en gelegen Oostzijde aan het Loopende Diep, tegenover den Sint-Jansboog, te *Groningen*, wordende door J. R. DE JONGE en Vrouw in eigendom bewoond.

II. Eene BEHUIZING, get. K 118 V, met OPENE PLAATS en Achteruitgang naar het Klooster, staande en gelegen, op eigen grond, Noordzijde in de Geestelijke Maagdenstraat, te *Groningen*.

III. Eene nette BEHUIZING, get. X 202 V, met BLEEKVELD er achter, staande en gelegen, op eigen grond, Westzijde in de Folkingestraat, te *Groningen*, wordende door VAN STAPPEN in huur bewoond.

IV. Eene nette en nieuws vertimmerde BEHUIZING, get. N no. 10 V, met OPENE PLAATS er achter, staande en gelegen Noordzijde in de Hofstraat, te *Groningen*, wordende door J. VEERSEMA in eigendom bewoond.

V. Eene ruime, wèldoortimmerde BEHUIZING, get. T. 122 V, met fraaijen TUIN er achter, zijnde eene neringrijke **HERBERG**, *DE BIJEENKOMST* genoemd, staande en gelegen Westzijde aan den Straatweg buiten de Heerepoort, te *Groningen*; toebehoorende aan de Erven van wijlen J. ROEMERS en Vrouw.

VI. Eene HALVE TREKSCHUIT, get. No. 4, varende van *Groningen* naar *Delfzijl*, vice versa, met het AANDEEL in de LOSSE GOEDEREN, in de 2 BARGES en de REGTEN en GEREGTIGHEDEN van het VEER.

Alles om te aanvaarden den 1sten Mei 1850.

Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2 tot 4 uur.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG, den 16den Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven E. J. TIDDENS, in het Huis *de Beurs*, aldaar, publiek worden verkocht:

I Eene ruime en wèldoortimmerde HEEREN BEHUIZING met fraaijen TUIN er achter en mandeeligen GANG ter zijde, get. W no. 116 V, rood F 209, staande en gelegen westzijde in de Harderingestraat, te *Groningen*, wordende thans door Mejuffer VISSERING bewoond.

II. Eene ruime, sterke en nieuws vertimmerde KOOPMANS BEHUIZING met TUIN er achter, get. W no 16 V, rood F 99, hebbende BOVENWONING met vrijen opgang, staande en gelegen Oostzijde in de Harderingestraat, te *Groningen*, wordende door J. KOMDEUR en Vrouw in eigendom bewoond.

III. Eene BEHUIZING, get. lett. C no. 1 V, staande Zuidzijde in de Turftorenstraat, te *Groningen*, toebehoorende aan de Erven van wijlen KLAAS MEIJER.

Alles om te aanvaarden den 1sten Mei 1850. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uur, en wel perceel I op Bewijzen van Toegang, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG, den 23sten Januarij 1850, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime hecht sterke HEEREN BEHUIZING, get. Lett. B no. 64 V, met fraaijen TUIN, STALLING en WAGENHUIS er achter, staande en gelegen Zuidzijde in de Brugstraat en uitkomende in de Schuitemakersstraat te *Groningen*.

II. Een groot PAKHUIS, thans ingerigt tot eene BROUWERIJ, met TUIN er achter, staande mede aldaar, Oostzijde naast het vorige perceel.

III. Eene BEHUIZING, staande in de Schuitemakersstraat te *Groningen*, achter perceel 2.

IV. Een ruim en sterk PAKHUIS, *HET HART* genoemd, staande aan de Lage Der-A, te *Groningen*.

V. Een dito PAKHUIS, *DE KLAVER* genoemd, staande naast het voorgaande.

VI. Eene BERGPLAATS van MEST, gelegen aan de Kleine Der-A, te *Groningen*.

Alles om te aanvaarden den 1sten Mei 1850. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 10—1 uur.

VRIJDAG, DEN 18den JANUARIJ 1850,

zal, behalve de vroeger aangekondigde Goederen, ten Huize van J. H. EEKHOFF, worden verkocht:

Een ruim, wèl aangelegde **TUIN**, met groot ZOMERHUIS en WOONKAMER, aan het Land buiten het Kleine Poortje, in de Cubasteeg, behoorende aan den Heer M. BOERMA en Mej., doende tot primo Maart *f* 6,25 Te aanvaarden den 12den Maart; de Kamer den 1sten Mei 1850.

Mr. J. J. CREMERS

*** Mr. **H. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven van wijlen GERRIT T. REITSEMA en AALTJE H. KNOT, in leven Ehelieden onder *Oldekerk*, op ZATURDAG, den 29sten December 1849, des avonds te vijf uur, ten Huize van den Kastelein FREERK AGTTIEN, te *Niezijl*, publiek te verkoopen:

I. Eene **BOERENPLAATS**, no. 1, *LUCHTENBURGH* genoemd, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR, benevens het REGT der VASTE BEKLEMMING van derzelver *Erf*, *Tuin* en *Landerijen*, te zamen groot 39 Bunders en 96 Roeden, doende jaarlijks tot een vaste huur *f* 90—00.

II. De HELFT van 2 Bunders, 92 Roeden en 70 Ellen EIGEN LAND.

III. 44 Roeden en 40 Ellen EIGEN LAND.

IV. Eene BEHUIZING, alsnog zonder nommer, met derzelver ERF en TUIN. Alles staande en gelegen onder *Oldekerk*.

Mr. M. DE MUINCK.

Maandag, den 7den Januarij

1850, des voormiddags te 10 uur, zal, in het GEMEENTEHUIS te *Eelde*, in het openbaar worden verhuurd, in perceelen:

Eene **BOERENPLAATS**, thans in gebruik bij JAN BONNER, te *Paterswolde*, groot pl. m. 37 Bunders, zijnde eene BEHUIZING, HOOI-, WEIDE- en BOUWLANDEN.

Zullende vóór deze Verhuring op voormelde Plaats zelve publiek worden verkocht:

Eenige perceelen SCHELHOUT en HAKBOSCH.

De Notaris te Zuidlaren:
C. E. KNIPHORST.

*** Mrs. **S. REIJNDERS** en **A. MUNTINGHE CLEVERINGA**, Notarissen te *Appingedam*, zullen, ten verzoeke van de Erven van wijlen O. S. TUINIER en Vrouw, op VRIJDAG, den 4den Januarij 1850, des voormiddags te elf uur, ten Huize van den Kastelein W. K. BOS, te *Appingedam*, publiek verkoopen:

I. Eene BEHUIZING, no. 210, met het HEEM en den TUIN, waarop dezelve staat, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 2—80.

II. Eene BEHUIZING, no. 209, en HEEMSTEDE, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 3—00, beide staande en gelegen in het *Dijkster Oostereind*, te *Appingedam*

III. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Nicolaï-Kerk te *Appingedam*.

IV. Den EIGENDOM van 3 Bunders *Land*, bij H. A. HARHUIS, te *Nieuwolda*, in gebruik, doende huur *f* 55—00.

V. De HELFT in den EIGENDOM van pl. min. 27 B. *Land*, bij D. J. SMIT, te *Opwierde*, in gebruik, doende huur voor deze helft *f* 46—00.

VI. Den EIGENDOM van 15 B., 42 R. *Land*, in gebruik bij P. H. DIJKSTRA, te *Opwierde*, doende huur *f* 45—00.

VII. Den EIGENDOM van 2 B., 83 R., 90 E. *Land*, bij A. R. VAN DER ZWAAG, te *Opwierde*, in gebruik, doende huur *f* 20—00.

VIII. Den EIGENDOM van 3 B., 92 R., 10 E. *Land*, bij A. H. SEELENGA, te *Appingedam*, in gebruik, doende huur *f* 20—00.

IX. Den EIGENDOM van 1 B., 60 R., 40 E. *Land*, bij de Wedw. F. D. NANNING, te *Appingedam*, in gebruik, doende huur *f* 18—00.

X. Den EIGENDOM van ruim 2 B. *Land*, in gebruik bij G. H. SCHUURKE, te *Nieuwolda*, doende huur *f* 25—00.

XI. Den EIGENDOM van ruim 37 R. *Land*, *HET MOLENHEEM*, bij de Volmagten van den Watermolen te *Nieuwolda* in gebruik, doende huur *f* 15—00.

XII. Den EIGENDOM van 3 Bunders *Land*, in gebruik bij H. J. ALKENS, te *Wagenborgen*, huur doende *f* 15—00.

XIII. Den EIGENDOM van 2 B., 18 R., 90 E. *Land*, bij J. J. SMIT, te *Opwierde* in gebruik, doende huur *f* 8,00.

FINALE VERKOOP VAN EENE BAKKERIJ *te KOLLUM.*

De Notaris **ANDREÆ**, te *Kollum*, zal, op MAANDAG, den 7den Januarij 1850, des namiddags te 4 uur, ten Huize van H. WESTRA, in de *Roskam*, te *Kollum*, finaal verkoopen:

Eene **HUIZING** en **BAKKERIJ**, gekwoteerd wijk A no. 32, op den allerbesten stand, tegenover het Logement de *Roskam*, in de Kerkbuurt te *Kollum*, kadastraal bekend in sectie D no. 372, waarin twee WOONKAMERS, ruime BAKKERIJ, groote STALLING voor 6 Koeijen en 3 Paarden, beste PUT en REGENBAK, ruime GRAANZOLDER, ENZ. Voorts een BLEEKVELD met een SCHUURTJE tot berging van BRANDSTOF; in huur en gebruik bij JOHs. GROENEWOUD, tot den 12den Mei 1850;

waarop geboden is *f* 2077—00.

*** In de maand Januarij 1850, op nader te bepalen tijd en plaats, zal, ten verzoeke van de Erven van wijlen L. E. BOUKMA, publiek te Koop worden aangeboden:

I. Eene aanzienlijke, wèlbetimmerde BEHUIZING, CUM ANNEXIS, zijnde sedert vele jaren eene zeer beklante **BIERBROUWERIJ**, *HET HOORN* genoemd, met KUIPEN, KETELS, BAKKEN, VATEN en verder toebehooren, annexe SCHUUR en STALLINGEN, benevens derzelver EIGEN ERF; staande en gelegen op *den Hoorn*, Gemeente *Leens*.

II De VASTE EN ONOPZEGBARE BEKLEMMING van 1 Bunder en 30 Roeden best *Oud Groenland*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 10—50, gelegen op het *Aagt*, nabij *den Hoorn*. en

III. De VASTE EN ONOPZEGBARE BEKLEMMING van 42 Roeden en 10 Ellen best *Groenland*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 7—50; gelegen aan den Grindweg, bij *den Hoorn*.

Mr. H. VAN BOLHUIS,
Notaris en Procureur.

VERKOOP VAN EEN TJALKSCHIP.

Eerstdaags zal in het openbaar worden verkocht: Een hecht **TJALKSCHIP** met beste TUIGAADJE, genoemd *DE 2 GEZUSTERS*, groot 78 Tonnen, liggende bij de Scheepstimmerwerf van **G. J. BARKMEIJER**, onder *Zuidhorn*. Informatiën te bekomen bij den Kand. Notaris J. BRANDSMA, te *Metslawier*, en bij H. D. STELWAGEN, Turfschipper te *Dokkum*. Brieven franko.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene sterke **BEHUIZING**, get. P 200 V, met KOESTALLING en TUIN, zeer geschikt voor eene **KOEMELKERIJ**, staande en gelegen aan het Winschoterdiep, buiten het Kleinepoortje, te *Groningen*, en de VASTE BEKLEMMING van ongeveer 3 Bunders kostelijk *GROENLAND*, gelegen achter evengemelde Behuizing, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 60—00. Te bevragen bij den Eigenaar en Bewoner R. J. KUIPERS.

UIT DE HAND TE KOOP,

op aannemelijke voorwaarden: eene **BEHUIZING** met OPENE PLAATS en TUINTJE, Oostzijde in de Heerestraat. Te bevragen bij den Eigenaar G. BUNT, *Kapper*, aan de Vischmarkt.

UIT DE HAND TE KOOP:

Het Nederlandsch Snelzeilend **SMAKSCHIP** *ALIDA*, groot volgens Meetbrief 64 Tonnen, met deszelfs kompleten INVENTARIS, liggende te *Harlingen* en te bevragen aldaar, bij den Eigenaar H. H. EBES.

Beste PUNCH-SIROOP

van zuiver CITROENSAP, à *f* 1—00 de Flesch, bij
N. E. ROST,
in de Oude Kijk-in-'t Jatstraat.

Buitengewone groote **TEXELSCHE OESTERS**, ook geschikt om te verzenden, bij
H. KOMDEUR,
in de Harderingestraat.

F. VAN WEERING,

het derde Huis in den Breeden Gang, aan het Schuitendiep, houdt zich gerekommandeerd in het BAKKEN van **NIEUWJAARS- en IJZERKOEKJES.**

Een bekwaam **HOROLOGIE- en KLOKKEMAKERSKNECHT**, in staat om als MEESTERKNECHT te kunnen ageren, en voorzien van een Attest van een zedelijk goed gedrag, onderteekend door den Burgemeester, in wiens Plaats hij werkzaam is, kan dadelijk in dienst treden bij de Wedw. BISMEIJER, te *Assen*, welke zich tevens welwillend in de gunst van het geëerde Publiek aanbeveelt.

Een ongehuwde **PELMOLENAARSKNECHT**, zijn Werk goed verstaande, kan op Mei werk bekomen. Men vervoege zich in Persoon of met *franko* Brieven bij J. FORMSMA, te *Kollum*.

Er wordt GEVRAAGD: Een **BEDIENDE** in een' *KRUIDENIERSWINKEL* te Lande, om met Mei e.k. in dienst te treden. Te bevragen bij B. HULSEKAMP, Commissionair te *Groningen*.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

Van den 26sten. Naar men verneemt, heeft de meerderheid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, wier oordeel over de voorgedragene staatsbegrooting voor 1850 niet gunstig was, echter geoordeeld, dat de omstandigheden der tijden voor de aanneming der staatsbegrooting in haar geheel pleitten. Men gevoelde zich daartoe genegen, als noodzakelijk in het tegenwoordig tijdstip.

LEIDEN, 24 December.

Gisteren voormiddag tusschen 10 en 12 uur is alhier een belangrijke diefstal gepleegd in zeker huis op de Heerengracht, terwijl al de bewoners naar de kerk waren. Vermoedelijk is men door middel van eenen valschen sleutel in huis gekomen. Onderscheiden zilveren voorwerpen zijn ontvreemd, onder anderen 6 eetlepels en 6 vorken, 28 thee- en likeurlepeltjes, 1 zilveren horologie en meer andere zilveren en eenige gouden voorwerpen; voorts een zakje, waarin ruim *f* 700 aan *f* 10 stukken; een dito, waarin *f* 200 aan stukken van *f* 2,50 *f* 40 aan diverse speciën; *f* 20,75 aan eenige coupons; en voorts 5 bankbiljetten ieder groot *f* 100; 1 dito van *f* 60, 2 dito van *f* 40 en 3 dito van *f* 25.

UTRECHT, 24 December.

Naar wij vernemen, heeft H. M. de Koningin-Weduwe het lusthof Soestdijk gekocht en is zij voornemens aldaar met der woon zich te vestigen.

NIJMEGEN, 23 December.

In de afgeloopen maand werd, krachtens bevel van gevangenneming uitgevaardigd door de arrondissements regtbank alhier, gearresteerd en in het huis van arrest ter dezer stede overgebragt zekere *G. A.....*, een welgesteld landbouwer onder de gemeente Groesbeek. Deze persoon, den ouderdom van ongeveer 55 jaren bereikt hebbende, is onder anderen aangeklaagd van zich te hebben schuldig gemaakt aan gewelddadige mishandeling zijner ruim 80jarige wettige moeder. Naar men verneemt, is het ingesteld voorloopig regterlijk onderzoek bereids geeindigd en de beklaagde ter zake van gemelde ongehoorde misdaad, bij bevelschrift van voornoemde regtbank, ter criminele gerenvoijeerd.

— De burgemeester der stad Nijmegen heeft in het dagblad dezer stad zijnen mede-ingezetenen herinnerd aan het verzoek, opgenomen in de *Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant* van den 30sten December des vorigen jaars, en tevens, namens heeren wethouderen, raadsleden, stads secretarissen en ontvanger, te kennen gegeven, dat ook zij verlangen, dat het brengen of zenden van nieuwjaarskaartjes nagelaten, althans ten goede opgenomen worde het achterwege blijven van wederkeerige handeling.

Van den 25sten. Laatstleden Vrijdag werd uit het arresthuis alhier naar het gemeentehuis overgebragt en door den ambtenaar van den burgerlijken stand, met de vrouw zijner keuze door het huwelijk verbonden, zekere *P. R....*, leerlooijer, wonende binnen deze stad, doch thans, als gebukt onder eene criminele beschuldiging, zich in hechtenis bevindende. Nadat de vereischte formaliteiten hadden plaats gehad en de aanstaande echtgenooten plegtig verklaard, dat zij elkander aannamen tot echtgenooten en dat zij getrouwelijk al de pligten zouden vervullen, welke door de wet aan den huwelijken staat verbonden zijn, moesten de partijen echter, onmiddellijk na de voltrekking des huwelijks, wederom *facto* gescheiden worden, daar het hoofd der echtvereeniging, onder secuur geleide, wederom naar de gevangenis werd teruggebragt. Vergeefs was het beroep der vrouw op de bepaling van art. 162 van het Burgerlijk Wetboek, waarbij den man de verpligting is opgelegd zijne vrouw bij zich te ontvangen in het huis, hetwelk hij bewoont.

ARNHEM, 23 December.

Gisteren is van Epe hier gevankelijk binnengebragt de persoon van *J. S*, verdacht hare tweelingen, waarvan zij dezer dagen bevallen is, om het leven te hebben gebragt. De justitie heeft zich van hier derwaarts begeven, om op de plaats zelve onderzoek te doen.

LEEUWARDEN, 26 December.

In de [illegible] zitting der provinciale staten van Friesland op Maandag, den 24sten dezer, was aan de orde de behandeling van het 1e [illegible] algemeen punt (het aanbrengen van eenige wijzigingen in de door de [illegible] prov. begrooting over 1850. Onder de ten deze te komen [illegible] Regering gewenschte wijzigingen behoort die, terug jaars genomen op een besluit in de gewone vergadering dezes genomen, waarbij de kosten van rijksbestuur (justitie en policie [illegible] ad *f* 11,700) ingevolge art. 129 der grondwet niet meer op de prov. begrooting werden aangebragt.

De commissie omhelsde echter een tegenovergesteld gevoelen en concludeerde, om bij het vroegere besluit te persisteren [illegible] geene andere, dan zuiver provinciale of huishoudelijke uitgaven op de begrooting aan te brengen. — *Na langdurige beraadslagingen is echter met* 21 *tegen* 17 *stemmen in den* [illegible] *door de Regering bedoelden zin beslist en alzoo het voorstel der commissie* verworpen

— Hebben wij het genoegen alle geruststellende berigten te kunnen leveren, omtrent de uitgebroken longziekte op de boerderij van den landbouwer *Terpstra*, zoo doet het ons echter leed dat wij aangaande andere veehouders daaromtrent minder gunstige tijdingen hebben ontvangen; want met zekerheid kunnen wij melden, dat bij eenen zekeren kastelein hier ter stede, tevens veehouder zijnde, reeds *twee* runderen aan die ziekte zijn bezweken, terwijl het *derde* op gisteren is afgemaakt, hebbende ook de wedw. *L. S. Dijkstra* een rund, hetwelk mede aan deze noodlottige kwaal is lijdende.

Doch niet alleen hier, maar schier door de gansche provincie en inzonderheid in de grietenijen Baarderadeel en Rauwerderhem, moet dezelve heerschende zijn.

— Men verneemt dat de tegenwoordige leden der plaatselijke geneeskundige commissie, hoezeer erkentelijk voor de hun toegezondene medaille, echter zwarigheid hebben gemaakt dezelve in hun archief te deponeren, en wel voornamelijk op grond dat zij aan HEd. toekomt, en dat zij, door anderen opgevolgd wordende, haar aan die zouden moeten overdragen.

Zijn wij wel onderrigt, dan moet de raad dezer stad in hun voorstel, om dezelve in het stedelijk archief, tot eene blijvende gedachtenis, neder te leggen, genoegen hebben genomen.

— Onderscheidene Hervormde diakoniën zijn weigerachtig geweest om Hervormden in de Protestantsche kerk der Kolonien van de Maatschappij van Weldadigheid tot ledematen aangenomen, te onderhouden, op grond dat zij de zoodanigen niet als tot hunne administratie te behooren beschouwen, en dezelve dan ook altoos verwezen naar het algemeen armbestuur.

Thans hebben wij vernomen, dat Z. M. op eene van HD. gevraagde beslissing, dezelve in *het nadeel* der diakoniën heeft uitgewezen. (*Prov. Fr. Ct.*)

— Den 20sten dezer heeft te Heerenveen, onder de leiding van de heeren mrs. *Jongstra* en *van Beijma thoe Kingma*, advokaten, eene bijeenkomst van veehouders plaats gehad, alwaar niet minder dan duizend waren vertegenwoordigd, en is besloten, om zich per rekeste te wenden tot Zijne Majesteit den Koning en de Staten Generaal der Tweede Kamer, ten einde, als ondoelmatig, zoodanig hetzelve is liggende, buiten werking zal worden gesteld het dezen jare door de Staten dezer provincie vastgestelde reglement nopens de schadevergoedingen, welke uit de provinciale fondsen van Friesland zullen worden verleend, bij dooding en sterving van door de besmettelijke longziekte aangetast rundvee.

ASSEN, 24 December.

Uit de onlangs plaats gehad hebbende volkstelling alhier is gebleken, dat in den nacht van den 18den op den 19den Nov. j.l. in deze gemeente 2062 mannen en 2162 vrouwen gewoon verblijf en 112 mannen en 42 vrouwen een tijdelijk verblijf hadden, terwijl 8 mannen en 6 vrouwen doortrekkend en 15 mannen en 5 vrouwen tijdelijk uit de gemeente afwezig waren. — Naar de godsdienst waren de getelden: 3692 Nederduitsch Hervormden, 45 Evangelisch Lutherschen, 12 Doopsgezinden, 2 Remonstranten, 214 Christ. Afgescheidenen, 195 Roomsch-Katholijken, 1 van de Bisschoppelijke Klerezie, 246 Nederduitsche Israelieten, 1 Portugeesch Israeliet en 4 tot geene der genoemde gezindheden behoorende. De bevolking van Assen kan men dus op 4244 rekenen, waarvan 1193 in de gehuchten wonen. Volgens de in het begin van dit jaar gedane opgave bedroeg de bevolking van Assen 4251 zielen, zoodat dezelve met de [illegible] komst van de nu plaats gehad hebbende telling slechts 5 verschilt.

— Gisteren is alhier gearriveerd het detachement dragonders, bestemd om in deze provincie gedurende den winter dienst ve[illegible] hulp[illegible] te verrigten. Heden zijn de wachtmeester en de korporaals [illegible] regtbank beeedigd, en daarna zijn naar Gasselternijveen [illegible] Zuidlaren [illegible] korporaal en 4 manschappen [illegible] zullende morgen 1 korporaal en 4 manschappen [illegible] Dalen begeven, terwijl de wachtmeester met [illegible] manschappen te Assen zal blijven. (*Dr. Ct.*)

GRONINGEN, 27 December.

Men verneemt, dat de gewone jaarlijksche garnizoensverwisseling bereids is vastgesteld. Het 1ste reg. inf., thans in de provincie Gelderland, en het 6de reg. inf. in Zeeland in garnizoen, zullen in de maand Mei aanstaande onderling en geheel van standplaats verwisselen. Voorts zullen nog eenige bataljons van garnizoen veranderen, als: het 3de bat. van het 3de reg. inf. te Leeuwarden met het 2de bat. te Koevorden en Zwolle, en het 1ste en 2de bat. van het 8ste reg. te Amsterdam met het 3de en 4de bat. te Leiden en Hoorn.

— Gisteren avond had alhier het aangekondigde Godsdienstige Muzijkfeest in de Martinikerk plaats. Zoo als men weet, heeft dit feest reeds gedurende eenige jaren plaats gehad op den tweeden avond van het Kersfeest, van wege eene commissie uit het departement Groningen der maatschappij: *tot Nut van 't Algemeen*, die reeds onderscheidene malen werd in staat gesteld, om op die wijze ten voordeele van haar fonds *ter bevordering van het schoolgaan van minvermogende kinderen*, met vrucht werkzaam te zijn. Ook nu mogt haar dit weder gelukken, en zij een bedrag van *f* 735,25 ontvangen, om daarmede weder nuttig te kunnen werken. De muzijk der d.d. schutterij en een welgeoefend zangkoor verdienen den dank van alle weldenkenden, daar zij der commissie ook nu weder in staat hebben gesteld, haar weldadig voornemen ten uitvoer te kunnen brengen.

— Ook te Bedum heeft het ijs een offer geëischt. Een zoontje van den landbouwer GERARD ZIJLEMA, met name ALBERT, oud omstreeks 14 jaren, in den morgen van den 25sten dezer, waarschijnlijk zonder toestemming van zijne ouders gebruik van zijne schaatsen hebbende gemaakt op het Terlaanster Maar, aldaar, heeft zulks met den dood moeten bekoopen. De alsnog bij den drenkeling ingeroepen geneeskundige hulp is zonder gunstig gevolg gebleven.

— Donderdag, den 20sten December, zeer vroeg in den morgen, wilde de zoon van NAAIJER, te Stads-Kanaal, de werklieden, om turf te laden op den Gasselter-Nieuwveenschen mond, oproepen. Door de duisternis is hij in het water geraakt en ongelukkig verdronken. Of men het lijk, volgens het vroegere en helaas nog te dikwijls plaats vindende gebruik, ook nu weder met de beenen in het water heeft laten liggen, tot het door bevoegden was bezigtigd, dan of men op eene meer menschelijke wijze heeft gehandeld, is ons onbekend.

— Bij besluit van den 19den December j.l., no. 60, heeft Zijne Majesteit benoemd, onder anderen, tot dijksregter in het dijksregt van Wierum, de Hooge en Lage Padden-polder M. W. STUIVINGA, in plaats van J. K. SIKKENS, eervol ontslagen; tot overste schepper van het zijlvest der drie Delfzijlen voor den tijd van drie jaren, mr. J. D. TRESLING, in plaats van jhr. W. HORA SICCAMA VAN SLOCHTEREN, door aftreding.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

TERMUNTERZIJL, 22 December.

De thans in deze provincie rondreizende Bohemer muzikanten gaven heden avond, ten huize van de wedw. J. T. LEEUW, te Termunterzijl, een instrumentaal concert.

Hoewel de verwachting van het aanzienlijk auditorium gespannen was, werd dezelve niet te leur gesteld en keerde men, na afloop, hoogst voldaan over de juiste uitvoering der talrijke stukken huiswaarts.

TER APEL, 24 December.

Wij vernemen, dat op het Stads-Kanaal nog twee kerken opgerigt zullen worden, eene voor de Mennonieten en de andere voor de Lutherschen. Ook voor de Hervormden bestaat nog groote behoefte aan een kerkgebouw. Een groot aantal Hervormden, groot genoeg om eene kerk te vullen, moet wel een à anderhalf uur gaan, om in de kerk te komen, zoodat het bijna ondoenlijk is, bij guur weder daar te verschijnen.

Vele van de oud-wettische en niet-denkende menschen treden nu de Christel. Afgesch. kerk binnen, die midden op 't Kanaal staat. Dit zou niet gebeuren, stond er nog *een* kerkgebouw en had men daarbij zulk een waardig leeraar als ds. RIEDEL, die hier algemeen geacht wordt. Mogt aan het voorschrift van CHRISTUS: „*predikt het Evangelie allen creaturen*," ook hier voldaan worden. Mogt het achterste deel van het Stads-Kanaal, even als de aangrenzende Buinermond, zich spoedig in een godsgebouw kunnen verheugen!

Wordt bekend gemaakt, dat de jagt in deze provincie met den *eenendertigsten December* dezes jaars met zonsondergang is gesloten, wel verstaande, dat na dien tijd niet alleen verboden is de jagt op *Hazen* en *Patrijzen*, maar ook, en wel uitdrukkelijk, op *Ganzen*, *Eendvogels* en *Watersnippen*.

Volkstelling in de Gemeente Bierum,

op den 19den November 1849.

NAMEN DER DORPEN.	Aantal Huizen.	Aantal Huisgezinnen.	Nederduitsch Hervormden.	Evangelisch Lutherschen.	Doopsgezinden of Mennonieten.	Christelijk Afgescheidenen.	Roomsch-Katholijken	Totaal der geheele bevolking. M.	V.
Bierum......	83	103	427	2		81	3	248	265
Godlinze....	96	114	526		1	22	9	280	278
Holwierde...	117	144	652	1	1	39	30	363	360
Krewerd.....	27	28	135	1		54	1	99	92
Losdorp.....	25	28	143			15	3	89	72
Spijk.......	146	171	746	1	7	118	8	463	417
Totalen..	494	588	2629	5	9	329	54	1542	1484
									1542
Het totaal der geheele bevolking bedraagt dus...									3026

Het dorp Bierum had in 1839 eene bevolking van 446, Godlinze 529, Holwierde 630, Krewerd 181, Losdorp 163 en Spijk 697 zielen, te zamen 2646 zielen, waaruit volgt, dat genoemde gemeente in de tien gepasseerde jaren eene aanwinst heeft verkregen van 338 zielen. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat vermoedelijk onder het zielental van 1839 tevens begrepen zijn de tijdelijk verblijf houdenden, welke van het zielental voor 1849 zijn afgetrokken.

De aanstaande Spoorweg in Oost-Friesland.

Reeds voor eenigen tijd hebben wij berigt gegeven, dat er thans in Hannover krachtige maatregelen worden voorbereid, om den spoorweg, die reeds in het zuiden van dat land aanwezig is, uit te breiden tot en door Oost-Friesland.

Het behoeft geen betoog, dat, onder de gewesten onzes lands, wel in de eerste plaats Groningen het meeste belang zal hebben bij deze gebeurtenis; en het is daarom, dat wij ook weder nu de aandacht daarop doen vestigen, even als wij het oog zullen gevestigd houden op den geheelen verderen loop van deze aangelegenheid.

Dezer dagen zijn nu van alle kanten uit Oost Friesland, en vooral ook uit Emden en Leer, talrijke adressen aan de Stenden opgezonden, ter bevordering van deze voor geheel Oost-Friesland zoo belangrijke aangelegenheid. — Onder anderen is ook door de Oostfriesch-provinciale vereeniging van koophandel voor het Koningrijk Hannover, eene petitie, betreffende de ten uitvoerlegging van dien *Wester-Spoorweg* ingediend, waarin o. a. met betrekking tot Nederland het volgende voorkomt: ....

„Maar ook de handelsteden van Holland, als Amsterdam en Rotterdam (en zelfs Antwerpen) zullen zich moeten schikken, om aan het verkeer op de Westerbaan een offer te brengen. De handel in koloniale waren, zoo als koffij en suiker, die thans met Duitschland van Holland uit gedreven wordt, moet, — vooral indien Holland, zoo als het volgens de jongste berigten den schijn heeft, maar nog zeer te betwijfelen is, de scheepvaart op zijne koloniën en den handel met dezelve aan alle volkeren toestaan zal, — voor een aanzienlijk deel naar de havens van de Eems overgaan, dewijl dáár de scheepslasten veel minder zijn en de uitrusting der schepen veel goedkooper kan plaats hebben, dan in het dure Holland. Bijaldien de Nederlandsche regering ons intusschen wederom zou te leur stellen en bij haar eenzijdig, slechts op de uitmergeling [!] van Duitschland ten gunste van het kleine Nederland, berekend handelssysteem volharden, dán zal het eindelijk tijd zijn, door differentiële regten, den reeds te lang [illegible] in zijn regten verkorten Hannoverschen schipper en koopman [illegible] Nederland geregtigheid te laten wedervaren. Onze regering zal tot dezen maatregel, dien zij den daarin betrokkenen Hannoverschen handelsman verschuldigd is, daarom des te eerder en zekerder kunnen overgaan, dewijl door de Westerbaan [illegible] Hannoversche schepen genoegzaam gelegenheid gegeven zal worden, om de vreemde en wel bepaaldelijk de Nederlandsche dienst te verlaten en zich in hun eigen land bezig te houden, terwijl het onder de tegenwoordige omstandigheden allezins bedenkelijk moet voorkomen, den overmoedigen [!] nabuur, bij wien onze schepen even als loontrekkende dienaars bezigheid zoeken moeten, te vertoornen, 't geen zonder twijfel geschieden zal, wanneer men zijne schepen in de havens alhier wederkeerig zoodanige behandeling zal doen ondergaan, als zij de onze.

....„Van dit standpunt uit beschouwd, kunnen wij geenszins den waren handels-staatkundigen blik dáárin erkennen, indien van de zijde der Hooge Stenden-vergadering zooveel gewigt wordt gehecht aan de aansluiting met de [reeds voorlang in de geboorte overledene!!] baan, die door de provincie Over-ijssel zal [!] loopen tot aan de Zuiderzee bij Kampen, — en deze aansluiting eischt als eene *conditio sine qua non* voor de uitvoering van de Westerbaan!"....

Uit dit uittreksel blijkt alzoo weder voldoende, hoe ook onze naaste buren over onze staatkunde denken en het oude beschuldigingslied der Duitschers steeds onveranderd blijven opdreunen.

Middel om de rupsen te vernietigen.

Als een der doeltreffendste middelen om de rupsen uit boomen te vernietigen, wordt het roet aangeprezen, dat men met eene genoegzame hoeveelheid water vermengd heeft. 8 Ned. ponden roet vermengt men eerst met 3 Ned. vaten water en voegt er bij het gebruik nog 5 Ned. vaten water bij. Met dit vocht worden de takken des avonds met eene gewone handspuit bespoten, en den volgenden morgen zullen de rupsen dood op den grond liggen. De boomen ondervinden van het roetwater niet het minste nadeel; integendeel, de bladeren verkrijgen er een frisscher aanzien door. (*Alg. Nijv. Ct.*)

GRONINGEN, 27 December.

De avond van gisteren was weder een regt nuttige en genotvolle avond voor eene aanzienlijke menigte ingezetenen te dezer stede. Even als in vorige jaren, werd in de Martinikerk ook nu het Kersfeetst op eene loffelijke wijze besloten, door het houden van een godsdienstig muzijkfeest, ten voordeele van het fonds van de commissie uit het Departement Groningen der Maatschappij: tot Nut van 't Algemeen, *ter bevordering van het schoolgaan van arme en minvermogende kinderen.* Zoowel ter opwekking van het godsdienstig- en schoonheidsgevoel als ter ondersteuning van de weldadige pogingen van bovengenoemde commissie, heeft het gevierde feest op eene waardige wijze aan de verwachting beantwoord. Eene zeer talrijke schare van toehoorders bezette het groote kerkgebouw, die, niettegenstaande hare menigte, vooral onder het treffend gezang, de diepste stilte en aandacht bewaarde, en vol inspanning luisterde naar de hartelijke woorden van onzen geachten redenaar, prof. W. MUURLING, die ook nu weder welwillend het spreekgestoelte had beklommen. De boven onzen lof verheven redenaar wist de opvolgende gezangen en de daarin nedergelegde gedachten op eene treffende wijze te verbinden, en aan het geheel eene eigenaardige, heiligende strekking te geven, en zoo ooit, dan werden wij nu overtuigd van de doelmatigheid van zulk eenen leider der vergadering. — Zeer goed bevielen ook nu weder de meerstemmige liederen, die uitgevoerd werden door de alhier bestaande volks-zangschool van het Departement Groningen van bovengenoemde Maatschappij, onder directie van den heer R. G. RIJKENS, waarbij zich eenige liefhebbers en liefhebsters hadden gevoegd, tot ondersteuning en opluistering van den zang. De kwartetten en solo's, door eenige meer geoefende zangers uitgevoerd, droegen bovenal de volle goedkeuring van het publiek weg.

Een enkel muzijkstuk, *Jezus de Kindervriend*, dat ook met veel gevoel werd aangehoord, was voor het feest door den heer BOSSE gecomponeerd, en de gezangen had men aan den heer dr. W. GLEUNS te danken.

Bij afwisseling werd het oor aangenaam verrast door de muzijk van het schutters muzijkkorps, die ook nu, even als de heer HAUFF, door het bespelen van het orgel, hunne belangstelling aan den dag legden om het feest op te luisteren.

Zoo werkten er dus weder verschillende personen en krachten zamen tot het bereiken van één groot doel, *om aan arme kinderen het genot en het voorregt te schenken, om een voor hunnen stand doelmatig onderwijs te ontvangen.* Dat doel is bereikt, de commissie is door de bijdrage der ingezetenen in staat gesteld, om aan hare roeping getrouw te blijven, en vele kinderen, die anders — door gebrek aan plaats op de stadsscholen — zouden omloopen en in ruwheid en domheid opgroeijen, kunnen nu op de voor hen bestemde school worden opgenomen, om daar onderwijs te ontvangen en om opgeleid te worden tot alle maatschappelijke en Christelijke deugden.

De opbrengst van het feest was als volgt:

Voor de kaartjes en gezangen............	*f* 657–25.
Voor de voeding der kinderen in den winter	„ 78–00.
Te zamen	*f* 735–25.

Wij brengen ten slotte onzen hartelijksten dank toe aan allen, die door hunne talenten of ijverige werkzaamheid medegewerkt hebben, om ons eenen genoegelijken, nuttigen en heiligenden avond te bezorgen, waarin wij inderdaad *geleefd* hebben. (*Ingezonden.*)

Kerknieuws.

VLISSINGEN, 22 December. Ter voortzetting van het hervatte beroepingswerk, is gisteren avond door den breeden kerkeraad der Nederd. Herv. gemeente alhier, uit het alsnu bestaand 12tal van predikanten, gemaakt het volgende 4tal: Ds. *Bresser*, te Strijen; *Siblesz*, te Steenwijk; *van de Vijver*, te Zegveld, en *Molemans*, te Hilversum; deze laatste met het lot tegen ds. *Creutzberg*, te Veere.

STEENWIJKERWOLD, 20 December. Ten gevolge van het bedanken van den vroeger alhier beroepen leeraar *A. W. Kamp*, predikant te Zwartsluis, is door den eerw. kerkenraad der Herv. gemeente op heden met algemeene stemmen tot herder en leeraar beroepen de heer *A. B. la Coultre*, thans predikant te Wormer.

— Ter vervulling der vacature, ontstaan door het verleende emeritaat aan den weleerw. heer *H. M. Bouwin*, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Koudekerke den 17den dezer geformeerd het volgend twaalftal van predikanten: dd. *Hanewinckel*, te Ravestein en Dieden; *Creutzberg*, te Vere; *Beman Brouwer*, te Waarder; *van Toorenenbergen*, te Elspeet; *Felex*, te Longerhouw; *Eykman*, te Nunspeet; *Hogerzeil, M.z.*, te Doornspijk; *Bresser*, te Strijen; *Knap*, te Heeg; *de Vijver*, te Zegveld; *Ernst Vetten*, te Serooskerke, en *Callenbach*, te Nijkerk op de Veluwe.

— Ds. *Swalue* te Goes, beroepen bij de Nederd. Herv. gemeente te Amsterdam, heeft wegens ongesteldheid verlof gevraagd en verkregen, om zijne overkomst tot het aanstaande voorjaar uit te stellen.

— De diakonie der Evang. Luth. gemeente te Delft ontving dezer dagen *f* 6879.90, een legaat van wijlen *A. J. Homan*, te Rotterdam.

Akademienieuws.

GRONINGEN, 27 December.

Aan de Utrechtsche hoogeschool zijn, sedert den aanvang van het tegenwoordig rectoraat tot aan de wintervacantie, ingeschreven 99 studenten, waarvan 81 aldaar en 18 elders studeren.

— Bij besluit van den 20sten December j.l., no. 68, heeft Zijne Majesteit aan den heer W. A. VAN HENGEL, gewoon hoogleeraar in de godgeleerde faculteit aan de hoogeschool te Leiden, ten gevolge van het bereiken van den zeventigjarigen ouderdom, verleend een eervol ontslag uit voormelde betrekking, met vrijlating om zijne aanspraak op pensioen te doen gelden.

Correspondentie.

Een *vijand van formaliteiten* enz. stelt voor, ook dezer stede te doen, wat elders reeds sedert eenige jaren, met goed gevolg is gedaan, namelijk het afschaffen van het rondbrengen van Naamkaartjes op den Nieuwjaarsdag, en het daarvoor in plaats stellen van een algemeene Nieuwjaarsgroet in de *Groninger Courant* van Dingsdag e.k. Hij twijfelt niet, of de Redactie dier Courant zal niet ongenegen zijn, aan haar Bureau gelegenheid te geven tot het teekenen op eene daarvoor ingerigte lijst, zullende dan ook ieder teekenaar 50 cents moeten betalen *ten voordeele van de Algemeene Armen dezer stad.*

[De Redactie wil zeer gaarne hare Stadgenooten in de gelegenheid [illegible] om in den loop van Vrijdag, Zaturdag en Maandag e.k., hunne namen aan haar Bureau te doen in[illegible]]

Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 28sten December 1849, *no.* 104.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

LONDEN, 24 December.

De Koningin en Prins *Albert* hebben 500 £ geschonken aan het fonds ter bevordering van emigratie van vrouwen, hetwelk op dit oogenblik wordt tot stand gebragt.

— Men verzekert, dat de *Entreprise* en de *Investigator*, die te Woolwich worden uitgerust om weder eenen togt tot opsporing van sir *John Franklin* te gaan ondernemen, reeds op het einde dezer maand den togt naar de Behringstraat zullen kunnen aanvaarden. Verder zullen in het aanstaande voorjaar twee kapiteins ter zee zich aan boord van walvischvaarders naar de Poolstreken begeven, om van dezen kant alles aan te wenden, om de vermiste expeditie op te sporen.

— Aan sir *James Ross* is, ter belooning voor zijne diensten bij de gedane Poolreizen, een jaarlijksch pensioen toegekend van 150 £, zijnde dat van eene vacante kapiteins-plaats.

— De koninklijke maatschappij van kunsten, gepresideerd door prins *Albert*, heeft eene overeenkomst met de aannemers *James* en *Georges Munday* gesloten, betreffende de toebereidselen tot de groote tentoonstelling in 1851. Eene som van £ 20.000 (*f* 240,000) zal besteed worden aan prijzen voor de voornaamste inzenders. Alle onkosten en alle verantwoordelijkheid rusten op de aannemers; wanneer de ontvangsten hunne uitschotten bestrijden, dan zullen deze hun terugbetaald worden met 5 pCt. interest; voorts zal hun ⅔ worden toegelegd van al wat er meer ontvangen wordt dan de uitschotten bedroegen. Prins *Albert* heeft hun een' vleijenden brief gezonden, waarin hij hun zijnen dank betuigt voor de belangeloosheid en den ijver dien zij in deze zaak hebben aan den dag gelegd. (Men berekent de onkosten der tentoonstelling op £ 80,000 (*f* 960,000), als £ 50,000 (*f* 600,000) voor de oprigting der gebouwen en derzelver versiering, £ 20,000 (*f* 240,000) voor prijzen en geldelijke belooningen, en £ 10,000 (*f* 120,000) voor onvoorziene uitgaven. Het schijnt zeker te zijn, dat de regering zich met deze onkosten niet bemoeijen zal. De aannemers rekenen op partikuliere inschrijvingen en op de opbrengst der toegangs-gelden.)

— Het eenige dat voor het oogenblik de openbare aandacht trekt is de nog altijd werkzame woeling tusschen de voorstanders van beschermende regten en die van den vrijen handel. Beide partijen houden veelvuldige meetings.

— Ook te Dublin zal den 17den Januarij eene groote vergadering van Iersche pairs, kooplieden, pachters en anderen gehouden worden, om over de bescherming van den landbouw te beraadslagen. Een aantal voorname personen, die vroeger den vrijen handel voorstonden, is nu tot de partij der bescherming overgegaan.

— De maatschappij te Londen tot verbetering der woningen voor de arbeidende klasse ziet zich door de rijke inschrijvingen, die van alle zijden gedaan worden, in staat gesteld, om hare werkzaamheden aanzienlijk uit te breiden. Op dit oogenblik bezit zij een kapitaal van *f* 1,200,000; behalve de vele reeds opgerigte en betrokken woningen, is nog een huis in aanbouw voor 200 ongehuwde mannen en een ander voor 60 huisgezinnen.

— Hier te lande maakt, sedert onheugelijke jaren, bij gelegenheid van het Kersfeest, een versierde gans in elke Engelsche familie de feestschotel uit.

Een poelier te Louth bij Londen heeft laatstleden Vrijdag, met hulp van 45 personen, 4000 ganzen en 1500 eenden, kalkoenen en hoenders gedood, welke ontzaggelijke menigte gevogelte op eene hoeve in de nabuurschap opgekweekt was en wekelijks 110 quarters graan tot voeding noodig had; vele dezer ganzen wogen 20 à 25 oude ponden.

— [Nopens den in ons vorig nommer voorloopig reeds vermelden belangrijken en bijzonderen moord te Boston verneemt men thans nader het volgende:]

Den 23sten November j.l. was te Boston de heer *Parkman*, medicinae doctor, plotseling verdwenen. Een berigt, waarbij 3000 dollars werden uitgeloofd aan dengene, die eenig narigt van hem zoude geven, bleef zonder gevolg. Na eenige dagen vergeefsche nasporingen, begon men zich verzekerd te houden, dat hij vermoord was; en dewijl men bij den dag zijne gangen konde berekenen, kwam men tot de gevolgtrekking, dat hij in het geneeskundig collegie had moeten zijn en van daar niet teruggekomen was. Een der professoren van dit collegie, dr. *Webster*, was hem sedert eenigen tijd 450 dollars schuldig, dit wist men. Men wist ook, dat *Parkman* bes' · had willen doen leggen op het inkomen van zijnen schuldenaar en dat de heer *Webster* zich daarover zeer verbitterd getoond had; dat hij in den morgen van den 23sten zelf bij den heer *Parkman* aan huis was geweest om hem te spreken, doch deze niet te huis zijnde, de boodschap had gelaten, dat de heer *Parkman* des middags te een uur bij hem moest komen, om betaling te erlangen.

Op deze boodschap was doctor *Parkman* uitgegaan. Onderweg was hij in eenen kruidenierswinkel geweest om iets te koopen en had aldaar een pakje gelaten, hetwelk hij na eenige oogenblikken zoude komen halen. Van daar had hem iemand het collegie zien ingaan en om hem te spreken langen tijd te vergeefs op zijne terugkomst gewacht. De bepaalde teregtwijzingen gingen alzoo tot aan de deur van het collegie, doch overigens bleef alles nog een geheim, tot dat eene week na zijne vermissing een gedeelte van zijn ligchaam aan het geneeskundig collegie gevonden werd, in een vertrekje, behoorende tot het laboratorium van den heer *Webster*. De concierge van het collegie, zekere *Littlefield*, had eenig vermoeden opgevat en besloot om door eenen scheidsmuur in gemeld afgeschoten vertrekje door te dringen, dat zich onder het kabinet van den heer *Webster* bevond en waarin nimmer iemand, dan hij alleen kwam. Hier vond hij een been en den romp van een' mensch, en oogenblikkelijk snelde hij naar de policie om van deze ontdekking verslag te doen. Hierop begaven zich twee policiebeambten naar de woning van doctor *Webster*, die zelf de deur voor hen kwam open doen.

Na eenige oogenblikken met hem gesproken te hebben, zeiden zij hem, dat men besloten had om nasporingen in het collegie te doen en dat zijne tegenwoordigheid daarbij vereischt werd. Hij toonde geene de minste verrassing, nam bedaard zijnen jas en hoed en ging met hen mede. Later begon hij echter te veranderen en vroeg met heftigheid wat er gebeuren moest; — doch dewijl men weigerde hem categorisch te antwoorden, drong hij wanhopend daarop aan. Toen zeide een der beambten: „Mijnheer *Webster!* wij hebben niet noodig om langer naar doctor *Parkman* te zoeken!" vervolgens verhaalden zij hem de ontdekking, die men onder zijn laboratorium gedaan had. Nu scheen hij waanzinnig te worden. „De ellendeling!" riep hij uit, „hij is mijn ongeluk! mijn verderf!" — Eenige oogenblikken daarna kwam hij echter eenigzins tot bedaren en op de vraag om mede naar het collegie te gaan, ten einde bij de schouwing van het lijk tegenwoordig te zijn, stemde hij daarin toe. Men geleidde hem naar zijn laboratorium, waar een onbeschrijfelijk schouwtooneel zich voordeed. Op het zien der overblijfselen die men in het bovenvertrekje gevonden had, kreeg de doctor een zenuwtoeval; men bragt hem een glas water. Deze toestand duurde een' geruimen tijd voort totdat hij door een' vloed van tranen eenige verligting kreeg.

In eene kast van hetzelfde laboratorium heeft men nog ndere stukken gevonden, die bij de eerstgevondene behoo- H. Een gedeelte der ribben, dat nog vermist werd, is, bra verteerd, in de asch gevonden. Aan dit half verwaar te zijstuk hebben de geneeskundigen twee kwetsuren ingewaar en men, door een scherp voorwerp veroorzaakt; de gevonden. Het en nog eenige andere ligchaamsdeelen zijn niet ster is de o Het meest bezwarende echter voor doctor *Webster* eene zaag, wa dekking in zijn kabinet van een dolkmes en mede van eene van de tanden met bloed bevlekt zijn; alsvan *Webster* getee bloede broek en servetten, met den naam nd.

Er werd vervolgen eene commissie benoemd om, na naauwkeurig onderzoek, te verklaren, op welke wijze de heer *Parkman* het leven heeft verloren.

De verontwaardiging, na het bekend worden van deze gruweldaad, was zoo algemeen, dat men de gewapende magt heeft moeten op de been brengen, ten einde gewelddadigheden van het volk voor te komen.

Van den 24sten. Op dit oogenblik heerscht hier te lande zoo veel drukte op de scheepstimmerwerven, dat zelfs naar buiten 's lands o . . . . ·zonden, om voor Engelsche rekening schepen te . . .

— Het plan, om tu . . . . . . Engeland en Frankrijk, door middel van eenen ond . . . . . electrischen telegraaf, eene gemeenschap tot stand te brengen, zal eindelijk in uitvoering komen. De punten van uitgang zullen zijn Dover en Boulogne. De overbrenging van een berigt tusschen Londen en Parijs zal in eene minuut tijds kunnen geschieden. Tot de daarstelling van den geheelen toestel zal slechts 20 à 30,000 £ vereischt worden. Tegen de maand Mei of Junij hoopt men met dezen telegraaf gereed te zijn.

— Er zijn berigten van de Kaap de Goede Hoop tot den 3den Nov., die eene voortduring der vroeger bestaan hebbende omstandigheden melden, met bijvoeging dat eenige inwoners hunne geloften, om het gouvernement niet met levensmiddelen te voorzien, gebroken hadden. De regering had zich echter al het noodige weten aan te schaffen, en het admiraliteitsgebouw was in eene runder-kraal herschapen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 23 December.

Daar de tijd te kort is om de begrooting der staatsinkomsten over 1850 nog vóór het begin van dat jaar tot stand te brengen, heeft de Wetgevende Vergadering aan de Regering voor de drie eerstvolgende maanden magtiging verleend om de bestaande belastingen te heffen.

— Men verhaalt, dat de prins *van Joinville* en de hertog *van Aumale* dezer dagen het volgende gezegd hebben: „Men wil voor ons de deuren van Frankrijk niet openen, wij zullen wachten. Prins *Louis Bonaparte* heeft wel gewacht om derwaarts terug te keeren tot dat de souvereine verkiezingen voor hem de scheidspalen der verbanning deden wegvallen. Wij zouden onze armen en onzen degen niet aan ons Vaderland gaan aanbieden, dan in geval de democratische en socialistische Republiek zijn' heiligen grond met bloed zou bevlekken. Dan zou de regeringloosheid zelve onzen terugkeer naar Frankrijk bepalen en haar besluit zou gehoorzaamd worden."

— Het Lucerner gouvernement heeft aan *de Fransche autoriteiten* aangeschreven, „den heer *Guizot* een verhoor te doen ondergaan over de diplomatieke betrekkingen, welke hij gehad heeft met de *Sonderbund.*"

Van den 24sten. De geruchten, welke dezer dagen over het voornemen van verscheiden ministers om hunne posten neder te leggen, geloopen hebben, schijnen meer wezentlijkheid te hebben gehad dan verscheiden der vroegere. Zij zelven moeten opentlijk dit voornemen te kennen gegeven hebben. De heer *de Parieu* sprak zijne vrienden van zijnen wensch om in het ambtelooze leven terug te keeren; de heer *d'Hautpoul* verkondigde stellig, dat hij zijne demissie stond te nemen, en de heer *Lahitte*, dat hij zich reeds niet meer als minister beschouwde.

— Het *Bulletin de Paris* merkt aan, dat er in de staatkundige wereld veel gesproken wordt van de ophand zijnde uitgaaf eens boekwerks in vier deelen. Men wil dat het geschreven is door den gewezen Koning *Lodewijk-Filips*, die den tijd, welke zijne uitlandigheid hem verleent, besteed heeft om zijne innigste denkbeelden over menschen en zaken te openbaren. Opmerkelijke bijzonderheden worden in dit werk, dat „*Achttien jaren van Regering*" tot titel heeft, te gemoet gezien.

BELGIE.

BRUSSEL, 24 December.

De geldmiddelen voor het aanstaande jaar zijn nog niet geregeld. De begrootingen voor het leger en voor de openbare werken moeten nog worden vastgesteld, en zullen gewigtige bedenkingen uitlokken. De heeren *Dumortier* en *de Merode*, voorvechters van de clericale partij, doen zich steeds kennen als de felle tegenstanders der ijzerbanen, vermits de renten van het daarvoor besteedde kapitaal (220 millioen fr.) en de kosten van onderhoud en dienst, in tegenstelling van de ontvangsten, den Staat jaarlijks op zeven millioen te staan komen. Tegen de juistheid der cijfers is niets in te brengen; maar sommigen meenen, dan het indirecte voordeel, 't welk de banen opleveren, wel tegen dit verlies kunnen opwegen.

De wet op de middelen voor het aanstaande jaar is echter aangenomen; maar daarbij is het tot een' fellen strijd gekomen tusschen de voorstanders van beschermende regten voor den landbouw en de voorvechters van den vrijen graanhandel; — dat is, tusschen de grondbezitters en de gebruikers. De eersten wilden nog vóór nieuwjaar op nieuw over het beginsel raadplegen. De laatsten hebben, met eene kleine minderheid, deze beraadslaging doen uitstellen tot Februarij, met behoud van de bestaande vrijheid.

De bewindslieden erkennen een tekort van 35 millioen. Anderen schatten het op 40, behalve de vlottende schuld van 30 millioen. De eerstgenoemden laten niet na, van tijd tot tijd de noodzakelijkheid te betoogen, om 's Rijks schatkist op de eene of andere wijze te hulp te komen.

Van den 25sten. Uit Parijs wordt gemeld, dat de gewezen minister *de Salvandy*, een tijd lang geleden, zich naar Engeland heeft begeven, en een mondgesprek heeft gehad met den gewezen Koning, en gemagtigd is geworden, om den hoofd-inhoud daarvan aan dengenen, welke belang daarin mogten stellen, mede te deelen.

Deze hoofd-inhoud komt, wat 's Konings gevoelen betreft, op het volgende neder: „Een herstel van het keizerlijk bewind in Frankrijk zoude hoogst verderfelijk zijn, en den Staat leiden tot twee ontzettende rampen; — tot een buitenlandschen oorlog, of tot de roodere publiek. Men moet alle middelen te baat nemen, die strekken kunnen om een dergelijk herstel te verhoeden. — Aan den anderen kant is het hoog noodig, dat de oneenigheden, welke den stam der *Bourbons* verdeelen, een einde nemen. Ik betreur het niet, in 1830 de Fransche Kroon te hebben aanvaard. Ik moest dit doen, of de Republiek laten zegepralen, en ik oordeelde het ongeoorloofd, om mijn vaderland aan eene dergelijke proef te wagen Gedurende zeventien jaren heb ik niets verzuimd, om dergelijke zegepraal te verhoeden; — ik ben er niet in geslaagd. Ik twijfel, of mijn kleinzoon [de graaf *van Parijs*] in soortgelijke omstandigheden, bekwamer of gelukkiger zoude wezen, dan ik. Ik verlang dus niet, dat hij onder dezelfde voorwaarden tot het hoog gezag zal worden geroepen, als welke mij zijn gesteld. Ik hecht geen geloof aan de deugdelijkheid van het leerstuk van de legitimiteit; ik erken geenszins het onvervreemdbaar regt van Koningen op de Regering over volken; ik vermeen, dat de volken zich zoodanig bewind kunnen kiezen, als zij goedvinden, en hun best voegt: — en indien Frankrijk, voorgelicht door de ondervinding der laatste dagen, tot den monarchalen regeringsvorm wil terugkeeren, en het opperhoofd van den stam der *Bourbons* [den hertog *van Bordeaux*] terugroept, zullen mijne zonen zich gereed betoonen, om hem te dienen. Wat mij betreft; mijne rol is uitgespeeld; ik verlang den tijd, die mij nog vergund is, te verdeelen tusschen [het kasteel van] Eu en [het graf van] Dreux."

Dit gevoelen, ruchtbaar geworden onder de hoofden der partijen, heeft te weeg gebragt, dat men vrij algemeen heeft verbreid, dat er werkelijk tusschen de beide takken der *Bourbons* een vergelijk was getroffen.

NEDERLAND.

STATEN-GENERAAL.

Eerste Kamer.

Zitting van Maandag den 24sten December.

In de zitting van de Eerste Kamer der Staten Generaal van heden hebben de beraadslagingen plaats gehad over het wets-ontwerp betrekkelijk den overgang in werkelijke schuld van uitgestelde schuld en kansbiljetten, en is hetzelve met algemeene stemmen aangenomen.

Tweede Kamer.

Bij de beraadslaging der Tweede Kamer over de onderdeelen der staatsbegrooting voor *binnenl. zaken*, welk geheele hoofdstuk, gelijk wij reeds hebben gemeld, is aangenomen, heeft de heer *van Randwijck* aangedrongen op het ondernemen van een aantal groote werken van openbaar en algemeen nut, in verscheidene provinciën. Hij berekende, dat die werken, welke door hem genoemd werden, eene uitgaaf van *zes* mill. zouden vereischen, maar daarentegen zeer belangrijke voordeelen opleveren. Hij zou er geen bezwaar in zien, om daarvoor eene schuld te creëren; maar ook, zonder dat, zou de onderneming kunnen geschieden, door het verkoopen van domeinen, of door het uitgeven van muntpapier.

De heer *Dirks* heeft de aandacht gevestigd op het vroeger geopperde plan, om een' spoorweg van Bremen naar Harlingen te maken, in verband met de spoorweg-gemeenschap naar Triest.

De *minister van justitie* heeft, bij de beantwoording van deze sprekers, verklaard, dat al die punten door de Regering overwogen zullen worden. Wat de plannen van het uitvoeren van groote werken aangaat, heeft de minister echter aangemerkt, dat de toestand van 's Rijks schatkist nog niet gedoogt, om dezelve te ondernemen. — De minister van financiën heeft mede, uit een financiëel oogpunt, die plannen bestreden.

Bij de behandeling der afdeeling voor *onderwijs*, heeft de heer *Engelen* den wensch geuit, dat eene wet, die de geheele zaak van het onderwijs zal regelen, zoo spoedig mogelijk tot stand gebragt mogt worden. Hij erkende, dat zoodanige wet hoogst moeijelijk was; maar hij hield het niet voor onmogelijk, haar tot stand te brengen.

Bij de afdeeling voor *kunsten en wetenschappen*, wenscht de heer *Groen*, dat een der belangrijkste gedenkteekenen van de vaderlandsche historie, het Prinsenhof te Delft, 't welk nu tot kaserne dient en in een' staat van verval is, hersteld zal worden. Daarentegen verlangt hij de slooping van de Gevangenpoort te 's Gravenhage, waaruit een der beroemdste staatslieden van Europa, en zijn broeder, gesleurd zijn, om de slagtoffers van een opgewonden graauw te worden; dat gebouw behoort ten spoedigste gesloopt te worden, als een gedenkteeken van eene gruweldaad in de geschiedenis.

De *minister van financiën* antwoordt, dat hij den eersten wensch aan zijn' ambtgenoot voor binnenlandsche zaken zal kenbaar maken. Wat de Gevangenpoort betreft, deze is Rijks domein en behoort dus tot zijn departement; ook bij hem verwekt het gezigt van dat gebouw afgrijzen. Er zijn dan ook reeds voorbereidende maatregelen genomen, om het te slechten.

De post voor premiën en verdere tegemoetkomingen tot aanmoediging van onderscheidene takken van visscherij, wordt bestreden door de heeren *Reinders* en *Westerhoff*; deze wenschen, dat liever gelden besteed worden om jongelieden voor de inlandsche nijverheid op te leiden. De minister van financiën verklaart, dat de visscherij het subsidie noodig heeft, om niet geheel ten onder te gaan.

— In den aanvang van het verslag der commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer, over het ontwerp tot vaststelling van briefport en regeling der brievenposterij, wordt algemeene hulde gedaan aan de met zorg bewerkte memorie van toelichting, die dat ontwerp vergezelt. Voorts blijkt dat in al de afdeelingen het beginsel der wet, dat de uitsluitende bevoegdheid tot het brievenvervoer, tegen genot van vracht, aan den staat toegekend en door strafbepalingen verzekerd moet blijven, aanleiding tot gewigtige bedenkingen heeft gegeven. Vele leden meenden dat, nevens eene wèl ingerigte landsbrievenposterij, onder zekere voorwaarden en beperkingen, de mededingen van bijzondere ondernemingen moest worden toegelaten, waardoor, naar hun inzien, uit meer dan één oogpunt het algemeen belang het meest zal worden bevorderd. Zelfs uit een financiëel oogpunt zou dit toelaten der mededinging van bijzondere ondernemingen ligt zoo nadeelig niet zijn als men zich voorstelt Eenige leden gaven derhalve in overweging, of niet een middelweg kon worden ingeslagen, door de invoering van het stelsel, dat elke brief, door eene bijzondere onderneming verzonden, onderhevig zal zijn aan een postzegel of stempel, dat eene bepaalde som, b. v. 5 *cents*, kost, of wel dat het bestuur der brievenpost, op den aangeduiden voet, omslagen voor de verzending van brieven door bijzondere ondernemingen beschikbaar stelde. Vele andere leden waren echter van een tegenovergesteld gevoelen. Voorts is, onder anderen, de meening geuit, dat het tegenwoordig ontwerp zeer onvolledig is, hetwelk in verschillende punten werd aangewezen.

Het voorgestelde tarief der briefporten, is o. a. zeer opzettelijk behandeld. Er heerschte daarbij in zoo ver eenstemmigheid, dat men zich in het afgetrokkene algemeen voor *een enkel, zeer laag, vast port* verklaarde Maar terwijl sommigen deze regeling reeds dadelijk wilden ingevoerd hebben, beschouwde de meerderheid die als het doel, waarnaar gestreefd moest worden, doch 't welk voor alsnog niet te bereiken was. De eersten voerden aan, dat de nu voorgestelde hervorming van het tarief eigenlijk dien naam niet verdiende, daar de intevoeren schaalregten in vele gevallen het briefport zouden laten gelijk het was. Zij bestreden de redenering, dat de invoering van een algemeen briefport van 5 cents de jaarlijksche opbrengst voorshands met *f* 600,000 zou verminderen. — Van de andere zijde werd aangevoerd, dat een schaalregt billijk was, en voor de schatkist niet te groote schade zou opleveren

---

'S GRAVENHAGE, 24 December.

Naar wij vernemen, wordt Z. K. H. Prins *Frederik* der *Nederlanden* heden alhier terug verwacht. De reis van dezen Prins zoude in verband staan met de nagelaten goederen in Silezië van wijlen Z. M. *Willem II*, ten einde daarvoor, zoo mogelijk, een' kooper in Berlijn te vinden. Zoo dat niet mogt gelukken, zoude Z. K. H. zich eenige opoffering getroosten en deze goederen tegen betaling der schatting tot zijn eigendom maken, om daardoor de liquidatie der nalatenschap zijns broeders te bespoedigen.

— Volgens artikel 2, 2° van Z. M. besluit van den 23sten October jl., worden in elke gemeente met den 1sten Januarij e.k. registers der bevolking aangelegd, bevattende al die opgaven de personen der ingezetenen betreffende, welker kennis in het belang van den staat, van de algemeene en bijzondere besturen en van de ingezetenen, nuttig en noodzakelijk is bevonden. Door den heer minister van binnenlandsche zaken is dezer dagen een nieuw eenparig model van zoodanig register vastgesteld. Het gaat gepaard met eenen bladwijzer, waarop elk persoon uit het bevolkingsregister in alphabetische orde wordt gerangschikt, op het bevolkings-register zelf wordt aan elk huisgezin, aan elken afzonderlijk levenden persoon eene afzonderlijke bladzijde aangewezen.

— In eene openbare algemeene vergadering van den hoogen raad der Nederlanden, gisteren gehouden, heeft de plegtige installatie plaats gehad van den heer mr. *A. Evertz*, nieuw benoemd raadsheer in dat hoogst regterlijke collegie.

— Men schrijft uit Alphen, den 18den Dec. Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat heden door den bouwman *J. Spruijt*, alhier, aan den koopman *J. Boer*, te Bodegraven, werden afgeleverd acht stuks half bloed Engelsche varkens, geboren in Augustus 1848, wegende te zamen 1898 Ned. ℔, bestemd voor de wed. *Halderiet en Zn.*, te Amsterdam.

Van den 26sten. Het te kort in 's lands kas te Grijpskerk, is door de naaste aanverwanten van den voortvlugtigen ontvanger, op den 20sten dezer gestort en aangezuiverd.

AMSTERDAM, 25 December.

Eergisteren avond is alhier door de activiteit der policie een beruchte boosdoener, te dezer stede te huis behoorende, aangehouden, die in het bezit is gevonden van eene aanzienlijke som aan kontanten en bankpapier, benevens onderscheidene gouden en zilveren voorwerpen, vermoedelijk buiten de stad gestolen.

— Het bestuur der Amsterdamsche afdeeling van de maatschappij *tot nut der Israelieten in Nederland*, heeft dezer dagen eene circulaire aan hare medeburgers rondgezonden, waarin zij hen uitnoodigt tot deelneming en medewerking. Bij die circulaire zijn gevoegd een exemplaar van de algemeene statuten der maatschappij en van het reglement der Amsterdamsche afdeeling. Het doel der maatschappij is: bevordering van goede zeden, deugd en beschaving onder de Israelieten in Nederland, alles overeenkomstig de Israelietische godsdienst; alsmede in de verspreiding van nuttige kundigheden, voornamelijk onder de min geoefenden.

De middelen tot bereiking van dat doel zijn hoofdzakelijk: 1) de uitgave en verspreiding van nuttige boekwerken, en de aamoediging daarvan bij anderen; 2) het houden van voorlezingen over zedekundige en wetenschappelijke onderwerpen; 3) het helpen tot stand brengen en het ondersteunen van nuttige inrigtingen van onderwijs en opvoeding; het aansporen tot arbeidzaamheid, menschlievendheid enz.

De werkzaamheden der Amsterdamsche afdeeling bestaan bovendien in het nemen van maatregelen en het beramen en daarstellen van middelen, om, behalve voorziening in de zedelijke en verstandelijke behoeften der minvermogende klasse, de zoo noodwendige verbeteringen in den maatschappelijken en stoffelijken toestand dierzelfde klasse in te voeren.

Tot dat einde zal strekken: *a.* Het doen aanleeren van ambachten. *b.* Het aanmoedigen en daartoe in staat stellen van geschikte personen, tot het aanleeren en uitoefenen van landbouw, veldarbeid en andere nuttige bedrijven. *c.* Het verschaffen van middelen en het verleenen van ondersteuning aan alle zoodanige inrigtingen en ondernemingen, waardoor in den geest van de bemoeijingen dezer maatschappij haar doel kan worden in de hand gewerkt en bevorderd. *d* Het zooveel doenlijk bevorderen en beschermen van den dienstbaren stand, zoowel door belooningen als andere gepaste middelen. *e.* Het aanwenden van afdoende en krachtdadige middelen tot bevordering en aankweeking van orde, zindelijkheid en spaarzaamheid, als zoovele vereischten, om in het algemeen aanspraak te maken op de bemoeijingen der Maatschappij. *f.* Het houden van voorlezingen. *g.* Voor hen, die voor de verbetering hunner maatschappelijke en stoffelijke belangen aan de zorg dezer afdeeling zijn toevertrouwd, zal ook de gelegenheid worden geopend, het op de school genoten onderwijs te blijven onderhouden. *h.* De afdeeling stelt zich voor, om, zoodra zij vermeent dat zulks met geschikte personen . . . ht is in het werk te stellen, door daartoe . . . onderwerpen populaire cursussen te doen openen, over die . . . zijn van de kennis en wetenschap, welke de ken . . . beschaafden burger.